Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети ва Министрлар Советининг органи

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН
№ 217 (14.079).

1968 СЕНТЯБРЬ 15 ЯКШАНБА

Баҳоси 2 тийин.

ИККИ БРИГАДА МАРРАГА ЕТДИ

ҚАРШИ. («Совет Ўзбекистони» мухбири). Чироқчи районидаги Файзулла Хўжаев номли совхознинг шартли суғориладиган ерларда деҳқончилик қилган Жўрақул Ғаффоров бошлиқ комплекс механизациялашган бригадаси 40 гектар ернинг ҳар гектаридан 17 центнердан пахта топшириб, йиллик планини ошиғи билан бажарди. Шу совхоздаги ўртоқ Келдиёров бошлиқ бригада ҳам маррага етди.

Бу бригадаларда йиғим-терим суръатининг кўтарилишида терим агрегатларининг роли катта. Н. Аҳмедов, А. Санаевлар ҳар куни бункердан 4—5 тоннадан пахта тўкаётирлар.

Далада ҳали ҳосил кўп. Ҳар икки бригада гектаридан яна 10 центнердан ҳосил бериш, бу мажбуриятни 20 сентябргача бажариш учун курашмоқда.

МЕҲНАТКАШЛАРНИ КОММУНИСТИК РУҲДА ТАРБИЯЛАШДА РАЙОН ГАЗЕТАЛАРИНИНГ РОЛИНИ ОШИРИШ ТЎҒРИСИДА

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИДА

КПСС Марказий Комитети меҳнаткашларни коммунистик руҳда тарбиялашда район газеталарининг ролини ошириш масаласини кўриб чиқди. КПСС Марказий Комитетининг шу тўғридаги қарорида айтиладики, кейинги йилларда иттифоқдош республикалар коммунистик партияларининг Марказий Комитетлари, ўлка, область, шаҳар ва район партия комитетлари район матбуотини ривожлантириш ва мустаҳкамлашга доир, районларнинг хўжалик ва сиёсий ҳаётида, меҳнаткашларни партия XXIII съездининг ва КПСС Марказий Комитети пленумларининг қарорларини муваффақиятли бажаришга сафарбар қилишда район матбуотининг ролини оширишга доир бир қанча чоралар кўрдилар. Маҳаллий матбуот Совет ҳокимияти йилларида қишлоқда рўй берган жуда катта социал ва маданий ўзгаришларни яққол кўрсатиб бермоқда, экономика, деҳқончилик маданиятини ошириш ва чорвачиликнинг маҳсулдорлигини ошириш масалаларини конкрет ёритмоқда илғор тажрибаларни актив пропаганда қилмоқда, беш йилликни муддатидан олдин бажариш мусобақасида қишлоқ меҳнатчиларининг ватанпарварлик ташаббусларини қўллаб-қувватламоқда.

Шу билан бирга кўпгина район газеталари ўзларининг мазмунлари жиҳатидан ошиб бораётган талабларга ҳали ҳам жавоб беролмаётир, газетхонларнинг хилма-хил қизиқишларини етарли равишда ҳисобга олмаётир, маҳаллий турмушни яхши акс эттирмаётир, ишчи ва қишлоқ мухбирлари билан тузук боғланган эмас, меҳнаткашларни ғоят қизиқтираётган масалаларни камдан-кам кўтариб чиқмоқда, ишчи ва колхозчиларнинг хатларини мунтазам равишда эълон қилмаётир, кўпинча катта-катта мақолалар билан ва бошқа газеталардан кўчириб босилган мақолалар билан тўлиб чиқмоқда. Район ва шаҳар газеталарида ахборот айниқса қониқарсиз берилмоқда.

Район газеталарининг саҳифаларида бошланғич партия ташкилотлари, партия группаларининг иш формалари ва методлари ҳали ҳам тузук очиб берилмаётир, коммунистларнинг активлигини ошириш, уларни КПСС устави талабларига қаттиқ риоя қилиш руҳида, ишлаб чиқариш ва турмушда намунали бўлиш руҳида тарбиялаш ҳақидаги мақолалар аҳён-аҳёнда босилмоқда. Газеталар меҳнаткашлар депутатлари маҳаллий Советларининг, касаба союз, комсомол ва бошқа жамоат ташкилотларининг ишига, уларнинг колхозлар ва совхозлар экономикасини юксалтиришдаги, аҳолига маданий ва маиший хизмат кўрсатишни яхшилашдаги ролига кам эътибор бермоқдалар, совет қишлоғининг одамлари тўғрисида, қишлоқ хўжалик касбларининг муҳимлиги ҳақида жозибали ва қизиқарли хабар, мақолаларни бермаётирлар.

Район газеталарига давлат ва ишлаб чиқариш интизомини, жамоат тартибини ва коммунистик ахлоқни мустаҳкамлаш, социалистик мулкни ўғриловчиларга, колхоз демократиясини бузувчиларга, жамоатчилик манфаатларига зид хатти-ҳаракатларни қилувчиларга қарши кураш масалалари етарли равишда кескин қилиб қўйилмаётир.

Айрим шаҳар ва район партия комитетлари ўзларининг матбуот органларига доимий раҳбарлик қилмаётирлар, шу органларда босилиб чиқаётган материалларнинг таъсирчанлигини ошириш тўғрисида ғамхўрлик қилмаётирлар. Кўпгина район газеталарининг редакциялари малакали кадрлар билан таъминланмаган, уларнинг ишлаб чиқариш ва маиший шароити ёмон аҳволда, улар замонавий полиграфия базасига эга эмас.

КПСС Марказий Комитети Иттифоқдош республикалар коммунистик партиялари Марказий Комитетларига, ўлка, область, шаҳар ва район партия комитетларига район газеталарига раҳбарликни яхшилаш, партия ва ҳукумат қарорларини амалга ошириш учун курашда, меҳнаткашларни коммунистик руҳда тарбиялашда, уларни беш йиллик план топшириқларини муддатидан олдин бажаришга ва В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллигини муносиб кутиб олишга меҳнаткашларни сафарбар қилишда район газеталарининг ғоявий савиясини ва ташкилотчилик ролини ошириш вазифаларини топширди.

Шаҳар ва район партия комитетлари ўз газеталарининг сиёсий йўлини систематик равишда контроль қилиб туришлари, уларнинг мазмунини чуқур ўрганиб боришлари, босилиб чиқаётган материалларнинг таъсирчанлиги учун курашда редакцияларга лозим бўлган ёрдамни бериб туришлари, танқидий чиқишларга, меҳнаткашларнинг матбуотда эълон қилинаётган сигналларига ва таклифларига нотўғри муносабатда бўлиш фактларига принципиал баҳо беришлари лозим. Партия комитетлари ўзларининг бюро мажлисларида мунтазам равишда редакцияларнинг планларини кўриб чиқишлари, редакторларнинг ва бўлим мудирларининг ҳисоботларини эшитиб туришлари, партия ва совет органларининг қарорларидан редакция ходимларини хабардор қилиб туришлари, майда-чуйда ишларга аралашавермай газеталарнинг ишидаги асосий йўлларга доир маслаҳат ва тавсиялар бериб туришлари зарур.

Шаҳар ва район партия комитетлари, район газеталарининг редакцияларини сиёсий етук, малакали журналист кадрлар билан мустаҳкамлаш тўғрисида ҳар доим ғамхўрлик қилишлари, бу кадрларни ғоявий чиниқтиришга ҳамда уларнинг профессионал маҳоратини оширишга катта эътибор бериб туришлари мутлақо зарур.

Район газеталарининг вазифаси шуки, улар:

— Коммунистик партия ва Совет ҳукуматининг ички ва ташқи сиёсатини, социалистик тузумнинг чинакам демократик асосларини конкрет мисоллар ва фактлар билан тушунтириб боришлари, мамлакатимиз халқларининг бузилмас дўстлиги ва қардошлигини пропаганда қилишлари керак. Коммунистик эътиқодни мустаҳкамлаш, ҳар бир совет кишисида совет ватанпарварлиги ва социалистик интернационализм хисларини тарбиялаш, ҳар бир совет кишисини ғоявий бардам қилиб ва буржуазия таъсирининг ҳар қандай формаларига қарши тура оладиган қилиб тарбиялаш масалаларига алоҳида эътибор беришлари керак. Партия ташкилотларининг турмуши, уларнинг омма орасида олиб бораётган ташкилотчилик ва сиёсий иш тажрибалари ҳақида, коммунистларнинг устав талабларига жуда қаттиқ риоя қилаётганликлари, ишлаб чиқаришдаги ва ижтимоий ҳаётдаги авангардлик роли тўғрисида ёзилган мақолаларни тез-тез эълон қилиб туришлари лозим;

— районларнинг иқтисодий ва маданий ҳаётини кенг ёритиб туришлари, меҳнаткашларнинг ишлаб чиқариш ва сиёсий активлигини оширишга кўмаклашишлари, уларнинг ижтимоий хўжаликни ривожлантириш ва юксалтиришда,

(Охири иккинчи бетда).

РАСМИЙ ХАБАРЛАР

ТАБРИК ТЕЛЕГРАММАСИ

СССР Министрлар Советининг Раиси А. Н. Косигин Африка мамлакатлари давлатлари ва ҳукуматлари бошлиқлари ассамблеясининг раисига Совет Иттифоқи ҳукумати номидан табрик телеграммаси йўллади.

Телеграммада бундай дейилади: Африка халқларининг ва Африка бирлиги ташкилотининг империализмга ва мустамлакачиликка қарши, Африка қитъасидаги сўнгги мустамлакачилик режимларини тугатиш учун, Африканинг жанубидаги ирқчиликка қарши, тинчлик ва халқлар ўртасида дўстлик учун олиб борган ва олиб бораётган курашини Совет Иттифоқи ҳамиша тушуниб келди ва бундан буён ҳам ҳеч сўзсиз тушунаверади, бу курашга хайрихоҳлик билдириб қўллаб-қувватлайверади.

Африка мамлакатларининг бирлигини янада кўпроқ мустаҳкамлаш, миллий-озодлик ҳаракати билан халқаро антиимпериалистик ҳаракатни яна ҳам жипслаштириш йўли билангина, деб таъкидланади телеграммада, Африкани мустамлакачилик ва ирқчилик режимларидан узил-кесил озод қилишга эришиш, озод Африка душманларининг қора ниятларини барбод этиш мумкин, шунинг учун ҳам империалистлар Африкадаги озодликка эришган мамлакатларни парчалаб юборишга, улар ўртасига ҳамда уларнинг содиқ дўстлари бўлган социалистик мамлакатлар ўртасига нифоқ солишга зўр бериб уринмоқдалар.

Телеграммада Африкадаги мустақил мамлакатлар давлатлари ва ҳукуматлари бошлиқларининг ассамблеяси Африка мамлакатлари ва халқларининг империализмга ҳамда мустамлакачиликка қарши курашида уларни янада жипслаштиришга, Умумафрика бирдамлигининг таъсирчан органи сифатида Африка бирлиги ташкилотини мустаҳкамлашга ёрдам беради, деб ишонч билдирилади. Ана шундай негизда жипслашиш Африка халқларига мустамлакачиликнинг оғир оқибатларини тезроқ бартараф этиш ҳамда ўзларининг иқтисодий ва социал тараққиет суръатларини жадаллаштириш имконини беради.

Телеграммада яна бундай дейилади: АҚШ Вьетнам Демократик Республикасини бомбардимон қилишини ва бошқа барча ҳарбий ҳаракатларини батамом тўхтатиши, Яқин Шарқ танглигини Хавфсизлик Кенгашининг 1967 йил 22 ноябрдаги резолюциясини бажариш асосида сиёсий бартараф қилиш ва ядро қуролининг тарқалишига йўл қўймаслик сингари ҳозирги халқаро муносабатлардаги муҳим проблемаларни ҳал қилиш ишига Африкадаги мустақил давлатлар ўзларининг конструктив ва муносиб ҳиссаларини қўшишларига совет кишилари ишонадилар. (ТАСС).

БУХОРО область Вобкент районидаги Калинин номли колхоз механик-ҳайдовчилари «зангори кема»ларини пахта далаларига олиб чиқдилар. Улар бу йил 60 процент ҳосилни бункердан тўкишмоқчи. Суратда: ёш механик-ҳайдовчилар — Гулсора Очилова ва Робия Муҳаммадиева ўртоқлар.

А. Усмонов фотоси. (ЎзТАГ фотохроникаси).

МЕХАНИК-ҲАЙДОВЧИЛАРНИНГ СОЦИАЛИСТИК МУСОБАҚАСИ

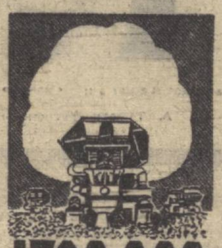

1.700.000 тонна БУНКЕРДАН

ЎЗ КУЧИМИЗ БИЛАН

Ҳамма майдонларда бу йил пахтадан ҳар йилдагидан ҳам мўл ҳосил етиштирилди. 1385 гектар ернинг ҳар гектаридан давлатга камида 30 центнердан «оқ олтин» сотиш юзасидан олинган социалистик мажбуриятнинг сўзсиз бажарилажагига эндиликда ҳеч ким шубҳа қилмайди. Лекин энг муҳими-ҳалол меҳнат мевасини ёғин-сочинга қолдирмай қисқа вақт ичида йиғиштириб олишдир.

Биз, механизаторлар ва барча колхозчилар йиғим-теримга тушиш олдидан бу ҳақда жиддий ўйладик. Колхозимиз правлениеси ва партия ташкилоти томонидан тақдим этилган йиғим-терим планини атрофлича муҳокама қилдик. Ҳамма имкониятлар ҳисобга олиниб, конкрет тадбирлар белгиланди. Пахта тайёрлаш йиллик планини 25 октябргача, социалистик мажбуриятни эса улуғ байрамгача бажариш ҳақида келишиб олинди. Аммо теримга четдан ишчи кучи жалб қилинмайди, ҳатто қишлоқларимиздаги мактаб ўқувчилари ҳам дала ишларига қатнаштирилмайди. Ҳамма пахта колхозчиларимизнинг кучи билан саранжом-саришталаб олинади. Колхозда 850-900 киши этак тутиб пахта теради. «Оқ олтин» очилган сари теримчилар сони кўпайтириб бориляпти.

Кўпминг килограммчилар ҳаракати ҳозирданоқ авж олиб кетди. Шу кунга қадар бу шонли ҳаракатга 200 дан ортиқ теримчи қўшилди.

Энди навбат машина теримига келди. Бир группа илғор дала гвардиячиларининг яқинда «Совет Ўзбекистони» газетасида босилиб чиққан хатида айтилганидек, теримни кенг кўламда механизациялаштирмасдан туриб, хирмонга барака киритиб бўлмайди. Теримнинг муваффақиятини машина ҳал қилади. Хатни муҳокама қилишга бағишланган йиғилишда ҳамма механизаторлар ана шу ҳақда гапирди. Механизациялашган терим ҳажмини анча кўпайтириш учун колхозимизда барча имкониятлар борлигини мисоллар билан кўрсатиб беришди. Қарор ҳам худди шундай бўлди. Агрегатлар бункеридан ўтган йилдагига нисбатан икки ҳисса кўп—1300 тонна «оқ олтин» тўкишга қарор қилинди. О. Ҳамроев, Х. Фатхуллаев, Р. Элов, С. Ҳафизов ўртоқлар бошлиқ юқори ҳосилли бригадаларнинг пахтакорлари 95-98 процент майдондаги пахтани машиналар воситаси билан йиғиб-териб олишга ваъда қилишди.

Ўтган йили пахтазорларимизда 10 та «зангори кема» ишлаган эди. Бу йил 15 та агрегат далаларимизда жавлон уради. Бу машинанинг ҳар бири билан бултурги 69 тонна ўрнига камида 90 тонна пахта терилишига эришилди. Бу вазифанинг муваффақиятли бажарилиши биз, механизаторларнинг маҳоратига, меҳнат ғайратига кўп жиҳатдан боғлиқдир. Колхозимизнинг механик-ҳайдовчилари буни яхши тушунишади. Шунинг учун ҳам улар ҳосилни машиналарда териш юзасидан зиммаларига оширилган мажбуриятлар олиб, механик-ҳайдовчиларнинг мусобақасига қўшилишди. 30 механик-ҳайдовчидан 20 механизатор ўз «пўлат от»лари бункеридан 95-100 тоннадан «оқ олтин» тўкишни зиммасига олди. Биз ўзимизга ишониб топширилган «зангори кема»миз билан 120-130 тоннадан пахта теришга бел боғладик.

Колхозимизда механизациялашган теримга бугун-эрта қизғин киришилади. Баъзи бригадаларда бу иш бошлаб ҳам юборилди. Дастлабки кунларнинг натижалари машина теримига олдиндан пухта тайёргарлик кўрилганлигидан далолат бермоқда. Дефолиация вақтида ва сифатли ўтказилганлиги туфайли ғўза барги яхши тўкилмоқда. Карталар текис. Сўнгги суғориш эгатлари тўғри олинган. Бу эса терим машиналарининг пайкалларда равон юришига имкон бермоқда. Биз, механик-ҳайдовчилар дастлабки кунларда қўлга киритилган ютуқларни тобора мустаҳкамлаш, мавжуд имкониятлардан мавсум охиригача самарали фойдаланиш учун тинмай курашамиз. Шу тариқа беш йилликнинг учинчи йилида колхоз бўйича давлатга пландаги 3400 тонна ўрнига 4155 тонна пахта топшириш ҳақида олинган мажбуриятнинг тезроқ бажарилишига, улкан хирмоннинг асосан биринчи сорт «оқ олтин» ҳисобига уюлишига муносиб ҳисса қўшамиз.

Х. ФАТХУЛЛАЕВ, Х. САФАРОВА, Ш. ЭСОНОВА, Р. ЭЛОВ.

Бухоро область, Вобкент районидаги «Зарафшон» колхозининг механик-ҳайдовчилари.

САМИМИЙ ДЎСТЛИК ТАРОНАЛАРИ

(Тожикистонда ўзбек адабиёти ва санъати декадасининг тантанали ёпилиши)

Дўстлик! — Бу сўз тожикларнинг меҳмондўст диёридаги водийларда, баланд тоғ ораларидаги қишлоқларда ўн кун баралла янграб турди. Ўзбекистон адабиёти ва санъати кардош республика бўйлаб ўн кун давом этди. Мана шу байрам кунларида қўшиқлар, шеърлар достонлар тожик ва ўзбек халқларининг дўстлигини — Норак туннелларида ва «Ташсельмаш» цехларида, биргаликда қилинган меҳнат билан яшнаб турган пахтазорларга айлантирилган Мирзачўл далаларида, Қайроққум гидроэлектр станциясининг машина залларида, хуллас тожиклар билан ўзбеклар қалби ҳамоҳанг бўлиб ураётган ҳамма жойларда тобланаётган дўстликни тараннум қилди.

...Душанбадаги Фрунзе номли стадион байрам тусида ясатилган, ранг-баранг байроқлар ҳилпираб турибди. Душанбанинг, теварак атрофдаги шаҳарларнинг, узоқ-яқин қишлоқларнинг минг-минглаб меҳнаткашлари 14 сентябрда декаданинг тантанали ёпилишида қатнашгани бу ерга келишди.

Якунловчи кечада КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Ш. Р. Рашидов, Тожикистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Ж. Расулов, Тожикистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси М. Холов, республика Министрлар Советининг Раиси А. Қаҳҳоров, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси Е. С. Насриддинова, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг иккинчи секретари В. Г. Ломоносов, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари Р. Н. Нишонов, Қизил Байроқли Туркистон ҳарбий округи қўшинларининг қўмондони армия генерали Н. Г. Лященко, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари С. О. Азимов ҳозир бўлдилар.

Фанфаралар янграйди. Очиқ машина стадион дарвозасидан кириб келади. Бу машинада Ленин ролида СССР халқ артисти Ш. Бурхонов кўринади. — Қардош халқларнинг учрашувини худди Ильичнинг ўзи табриклаётгандек туюлади. Унинг кетидан декада қатнашчиларининг колоннаси кириб келади. Шоирлар ва созандалар, ёзувчилар ва рассомлар, артистлар ва экран усталари стадион трибуналаридан жой оладилар.

Тантанали кечани Тожикистон Коммунистик партияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Ж. Расулов очади.

— Бугун биз,—дейди у, — Тожикистонда ўтказилган ўзбек адабиёти ва санъати декадасини якунлагани тўпландик. Республикамизнинг ҳамма шаҳар, қишлоқлари бўйлаб зўр тантана билан ўтган бу декада халқларимиз қардошлиги ва дўстлигининг чин байрамига айланди.

Декаданинг ҳар куни талантли ўзбек халқи яратган ҳаётбахш адабиёт ва санъатнинг янгидан янги саҳифаларини бизга очиб берди, қардош халқимизнинг ажойиб ижодий намуналари билан бизни таништирди, халқларимизнинг қардошлиги ва дўстлиги мустаҳкамланиб бораётганлигини кўрсатувчи янги далилларни намойиш қилди.

Ўртоқ Расулов икки қардош халқнинг энг ваколатли учрашувига айланган шу декадани ташкил қилганликлари учун Ўзбекистон Коммунистик партияси Марказий Комитетига, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумига ва Министрлар Советига тожик халқининг қизғин миннатдорчилигини изҳор этди. У ўзларининг ажойиб маҳоратлари билан тожик халқини чинакам санъатларидан баҳраманд қилган, тожик томошабинлари ва тингловчиларини бениҳоя хурсанд қилган декаданинг ҳамма қатнашчиларига чин кўнгилдан ташаккур айтди.

Бу декада ўзбек халқи ижодий кучларининг гимни бўлиб янгради, бутун совет халқлари қардош оиласини, интернационализм ва халқлар дўстлиги идеяларининг ҳаётбахш кучини куйловчи гимн бўлиб янградики, Улуғ Ленин мана шу дўстликни асраш ва мустаҳкамлашни васият қилиб қолдирган эди.

Бу декада Совет Ўзбекистони нақадар катта муваффақиятларга эришганлигини, унинг меҳнатсевар, талантли халқида нақадар қудратли бунёдкор куч борлигини яна бир марта кўрсатди. Биз ўз ўлкасини мамлакатнинг асосий пахта конига айлантириш билангина чекланиб қолмасдан, шу билан бирга бу ўлкани йирик индустриал ва маданий-илмий марказга ҳам айлантирган ўзбек биродарларимизнинг қаҳрамонона меҳнати тўғрисида тағин ҳам кўп нарсаларни билиб олдик. Айни вақтда Ўзбекистон вакиллари ўзларининг тожик дўстлари қилаётган меҳнатни, унинг самараларини яққол кўрдилар.

Улуғ Лениннинг «Санъат халқники» деган башоратли сўзлари нақадар чуқур мазмунга эга эканлиги ҳозирги кунда тағин ҳам яққол кўриниб турибди. Бу декада санъатнинг чинакам оммавийлигини ва халқчиллигини яққол намойиш қилди. Халқ орасидан етишиб чиққан талантлар Совет санъатининг қимматбаҳо хазинасида ранг-баранг бўлиб товланиб турган мана шу бебаҳо дурдоналар жуда кенг халқ оммасига шодлик бағишловчи манба бўлиб қолди.

Халқингизнинг оригинал санъатини кўрсатишга бағишланган ёрқин байрамда Тожикистоннинг к[illegible] минглаб кишилари қатнашиб, завқ[illegible]ландилар. Буни кўришни истаган[illegible]ларнинг ҳаммасини театрлар, к[illegible]церт заллари сиғдира олм[illegible]. Аммо телеэкранлар, радио б[illegible] доирасини бениҳоя кенгай[illegible]га ёрдам берди. Сўз уст[illegible]лан, маданият арбоблари [illegible] ўтказилган жуда кўп учра[illegible] ва жонли алоқалар Ўзбе[illegible]нинг ўзига хос шоирона с[illegible] халқимизнинг муҳаббатин[illegible] ҳам оширди.

(Охири иккинчи бет[illegible]).

УЧРАШУВ

Тошпўлат Каримов куз кунларининг бирида Тошкентдаги қизиникига келди. Қизи, куёви, набираларини кўриб, қадрдонлари даврасида бир оз дам олгач, куролдош, қисматдош дўсти Мамарасул Жумабоевни эслади. У киши Низомий номли педагогика институти рўпарасида яшар эди. Ҳозир ҳам шу ердамикан?..

Қизига дўстини зиёрат қилиш фикрини айтиб, ҳовлидан чиқди. Ўзгариб, яшариб кетган пойтахт кўчаларини томоша қилиб, автобусдан трамвайга, трамвайдан троллейбусга ўтириб, таниш саркарда от миниб турган майдонга етиб келди. Йўл-йўлакай нималар хаёлидан ўтмади, дейсиз...

Бутун мамлакат Октябрь инқилобининг эллик йиллигига тайёрланмоқда эди. Учрашув ана шу кунларда бўлган эди. Улар бунгача ҳам гоҳ-гоҳ учрашиб туришар эди, аммо бу галги учрашув унга ажойиб тухфа тайёрлаб қўйганини қаердан билсин?..

Мамарасул Жумабоев 1917 йилда инқилобчилар сафига киради. Ўзбекистонда инқилобий жангларда, Совет ҳокимиятини мустаҳкамлашда қатнашганлардан бири. У Тошкентда бир қизни севиб қолади. Уйланишнинг эса иложи йўқ. Революция уни гоҳ Самарқандга, гоҳ Фарғонага ташлайди. Оила қуриб, тинчгина яшашнинг вақти эмас. Қиз буни тушунади. Севгиси, бахти учун курашмоқчи эканлигини айтади.

Мамарасул ака билан ёнма-ён жанг қилган бу вафодор аёл унинг абадий умр йўлдоши бўлиб қолди.

Тошпўлат Каримов ўша шиддатли кунларда улар билан бирга инқилоб бонгини урган эди.

Тошпўлат ака дўсти билан суҳбатлашиб ўтирганда Мамарасул ака муҳим воқеани эслагандай «ҳозир бир нарса кўрсатаман» деб ўрнидан турди. Бир пасдан кейин кичик форматли газетани кўтариб келди.

— Ўқинг. Мана бу мақолани...

Тошпўлат Каримов газетани олиб, кўрсатилган жойидан ўқий бошлади. Сарлавҳаси «Орден муборак» эди. Мақолани ўқиб битирмасданоқ хурсандликдан қичқириб юборди. «Тирик, тирик, Худойназар тирик».

БУЛАРНИ УНУТМАНГ, ОДАМЛАР

— Ҳаммасини ўқидингизми?

— Бўлди, бўлди. Қолганини ўзидан эшитаман.

— Охиригача ўқиб чиқинг.

Тошпўлат ака келган жойини топди-да, ўқишни давом эттирди. «Мен Чоржўйнинг Тажан қишлоғида оғир ярадор бўлиб...». Шу ерга келганда Тошпўлат аканинг хотирасида ўша кунлар жонланиб кетди.

...Саҳрони кесиб ўтган темир йўлда эшелонни етаклаб бронепоезд елиб бормоқда. Кетма-кет жангларда ғолиб чиқиб, тирик қолганлар олға, инглизлар ва уларга ёлланганларга қарши жангга кетмоқда. Тажан-Душак станцияси яқинида тўсатдан отишма бошланиб кетади. Поезд тўхтайди. Жангчилар вагонлардан сакраб туша бошлайди. «Олға» деган буйруқ янграйди. Пулемётлар сайрамоқда. Шу пайт милтиқни ўқлаб отиб бораётган Худойназар Олимбеков ўқ еб йиқилади. Орқада югуриб келаётган Тошпўлат Каримов ярадор дўстини кўтариб санитария постига элтиб топширади. Бу воқеа 1919 йилда содир бўлган эди.

Жанг билан олға кетган Тошпўлат ака Олимбеков тўғрисида ҳеч нарса билмасди. Олимбеков эса ўзини жанг майдонидан олиб чиққан киши кимлигидан хабари йўқ, чунки беҳуш эди.

Тошкентда Осипов фитнаси бостирилгач, Тошпўлат Каримов Фарғонада, Зарафшон округида авж олиб кетган босмачиликка қарши жанг қилди. Сўнгра Тошкентда ўт ўчириш командасида, «Ўзбексельмаш» заводида ишлади. 1917 йилдан бошлаб бирга хизмат қилган командири Артем Григорьевич Осипов уни милиция хизматига таклиф қилди. Шунда ҳам Мамарасул Жумабоев билан учрашиб, дардлашиб, ўтган жангларни эслашиб туришарди.

Кунлар ойлар, йиллар дарёдай оқиб ўтаверди.

Октябрь инқилобининг эллик йиллиги арафасида СССР Олий Совети Президиумининг Фармони билан Совет ҳокимиятини ўрнатиш учун курашда актив қатнашганлардан катта бир группаси орден ва медаллар билан мукофотланган эди. Худойназар Олимбеков «Қизил Юлдуз» ордени билан тақдирлангани тўғрисида Тожикистон ССР Уратепа районида чиқадиган «Роҳи коммунизм» газетасида катта мақола босилган эди. Мамарасул Жумабоев ҳам асли ўратепалик. Ҳ. Олимбеков шу газетадан биттасини унга юборган экан. Тошпўлат Каримов шу газетада ўз фамилиясини ҳам ўқиди. Дўстининг омонлигини ҳам билди.

Эртаси куниёқ 49 йил дарагини билмаган дўстини излаб йўлга чиқди.

Ўратепада учрашганда, улар дастлаб бир-бирини танишолмади. Ҳазил гапми? Орадан бир кам эллик йил ўтган, қанча фасллар алмашган. У пайтда уларнинг ҳаёти бошланаётган эди. Йиллар уларнинг барини олиб кетди. Пешоналар тўла ажин. Елкаларида тажриба ва мураккаб хотиралар қолди. Тошпўлат Каримовнинг сочи ҳам, мўйлови ҳам оппоқ. Худойназар Олимбеков ҳам кексайиб, нуроний бўлиб қолган. Ёши етмишга яқинлашиб қолган одамлар қандай бўлса булар ҳам шундай. Балки булар анча тетикроқ кўринар.

Олимбеков дўстига бир неча саволлар берди. Эҳтимол, хотирасини синамоқчидир, балки Тошпўлат Каримов шуми, шу эмасми деб шубҳаланаётгандир. Ҳар қалай сўради.

— Хўш, сиз Закаспий фронтида биз билан бирга хизмат қилган бўлсангиз, айтинг-чи, бизнинг вагонимиз эшелоннинг қаерида эди?

— Бронепоезднинг ортида, — жавоб берди меҳмон.

— Инглиз аскарлари қаерда эди?

— Қурбонқалъада.

Мезбон жавобларга қаноат ҳосил қилган бўлса-да, бир оз ўйланиб тургач яна сўради.

— Қурбонқалъани олганимизда қозонларда пишиб, буғи чиқиб турган овқат бор эди. Хумпарларга ейиш насиб қилмаган экан.

— Эсимда, — деди меҳмон, — қорнимиз оч эди, аммо командирлар «заҳарланган бўлса керак» деган эди. Тўкиб ташлаганимизни сўрамоқчи бўлсангиз керак.

Улар қайтадан қучоқлашиб кўришишди. Тўкин дастурхон устида чой ичиб, мириқиб гаплашишди. Ниҳоят мезбон:

— Сенда ўша йилларда қилган ишларингни тасдиқловчи ҳужжат борми? — деб сўраб қолди. Бу гап мезбоннинг ҳалиям меҳмонга ишонмаётганини билдирадиган гап эмас. Худойназар Олимбеков пенсияга чиқиб, оёғини узатиб ётмади. Жамоат ишларида актив қатнашди. Колхозларда, мактабларда ҳарбий қисмларда ёшларга инқилоб кунлари ҳақида сўзлаб беради. Бугун ҳам учрашув бор. Ана шу учрашувда 49 йилдан кейинги учрашув ҳақида сўзлаб бериш фикри туғилган эди.

Тошпўлат Каримов, яъни меҳмон Ўзбекистон ССР Ички ишлар министрлиги Тошкент область давлат архивининг 1956 йил 26 январда ёзилган справкасини чўнтагидан олиб берди. Унда қуйидаги сўзлар ҳам бор.

«..Тошпўлат Каримов 1918-1922 йилларда Қизил Армия сафида бўлиб, командир Шчеглов отрядида хизмат қилган ва Закаспий фронтидаги жангларда қатнашган...».

Юқоридаги ҳужжат билан танишгач мезбон:

— Биринчи марта учрашганимиз эсингдами? — деди.

— Йўқ. Лекин газетадаги мақолани ўқиганимда ҳаммаси эсимга тушди.

Самарқанддан келаётган эшелон Жиззахда тўхтаган эди. Шунда 18 ёшлардаги йигит қизил вагонга яқинлашди. Милтиқларини елкасига осиб қора кўз, қора қош йигитлар очиқ вагонда туришарди. Ҳалиги йигит: «Қаерга боряпсизлар?» деб сўради. Ўзбек ва тожиклардан тузилган отряд аскарлари ундан «Ўзинг нима қилиб юрибсан?» деб сўрашди. Йигит иш қидириб юрганини айтгач, жангчилар уни ўз сафларига киришни айтишди. Батальон командири Петренко, командир ёрдамчиси Шагилов, взвод командири А. Г. Осиповлар жангчиларнинг ва Худойназар Олимбековнинг истагини қабул қилди.

Мамарасул Жумабоев, Тошпўлат Каримов, Худойназар Олимбековлар Тошкентга келиб Сапёрлар кўчасидаги казармада бир оз тургач, Фарғонада бош кўтарган оқ гвардиячиларга қарши курашга жўнатилди. Осипов фитнаси бошлангач, яна Тошкентга, қизил гвардиячиларга ёрдамга юборилди. Бу ерда бир ярим ой чамаси туришди. Фитна бостирилди, аммо инқилобий ҳукумат раҳбарлари қотиллар қўлида ҳалок бўлган эди.

Шундан кейин қаҳрамонларимиз хизмат қилаётган батальон икки қисмга бўлинди. Бир қисми Тошкентда қолди. Бир қисми эса юқорида айтганимиз Закаспий фронтига жўнатилди. Худойназар Олимбеков ана шу фронтда ярадор бўлган эди. М. Жумабоев, Т. Каримовлар жанг билан илгари кетишди.

Худойназар Олимбековни эса Тошкентдаги госпиталга жўнатишди. Полтарацкий госпиталида даволангач, қизил аскарлар билан Оренбург фронтига, Колчакка қарши курашга юборилди. Туркистон, Оқтепа шаҳарларида разведка ишларини олиб борди. Кейин Тожикистонга қайтиб, босмачиликка қарши курашди. Район ижроия комитетида раис муовини бўлиб ишлади.

1927 йили партия сафига кирди. Жамоат ишларида, Тожикистонда Совет ҳокимиятини мустаҳкамлашда фаол қатнашди. 1930 йилда Тошкентга Ўрта Осиё Коммунистик университетига ўқишга юборилди. Ўқишни битиргач, партия, совет аппаратида раҳбарлик лавозимларида ишлади.

Қирқ тўққиз йилдан кейин учрашган дўстлар энди бир-бириникига тез-тез бориб-келиб туришади. Дўстлик иплари узилмайди. Улар ҳозирги кунда, Ленин туғилган куннинг арафасида ҳам корхоналарда, мактабларда ёшларнинг ҳурматли меҳмони бўлиб, ленинча кураш, яшаш ва ўқиш ҳақида, революция кунлари ҳақида сўзлаб беришмоқда.

М. ЖАЛИЛОВ.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

РАДИО БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

8.25 — Концерт, 9.30 — «Тинчлик ва дўстлик — ҳаммадан азиз» (концерт), 10.30—Ўрмон хўжалиги ходимлари кунига бағишланган эшиттириш ва концерт, 11.15 — «Табассум» (радиожурнал), 12.15 — «Эрталабки салом» (Москва), 13.30 — Концерт (ўрмон хўжалиги ходимлари учун), 15.00 —«Саволларга жавоб», 15.10 — Концерт (халқ талантлари), 17.40 —Экран янгиликлари, 18.00 — «Музикали глобус», 18.40—П. Чайковский. «Ромео ва Жульетта» фантазияси, 19.20 — Шарқ куйлари, 20.00 — «Ёшлик» радиостанцияси, 20.30 — «Навоий илҳомлари», 21.00 — «Дунё харитаси олдида», 21.10 — Қўшиқлар, 22.20 — «Табассум» (эрталабки программанинг такрори), 23.10 — Концерт.

16 СЕНТЯБРДА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

6.15 — Концерт, 8.25 — Қўшиқлар, 9.15—«Йил бўйи сабзавот ва мева мўл бўлсин», 9.30 — Симфоник поэма, 9.50 — «Социалистик хўжаликнинг ленинча асоси» (тож.), 10.10—Эстон қўшиқлари ва рақс куйлари, 10.30 — Э. Григ. Г. Ибсеннинг «Пер Гюнт» драмасига ёзган музикаси, 11.15 — «Қарши даштининг янги жамоли» (рус.), 11.25 — Экран куйлари, 12.15—Кабардин—Болкар радиоси эшиттириши, 13.30 — Концерт, 16.10—Комилжон Отаниёзов ижодига бағишланган суҳбатли концерт, 16.50 — «Правда» газетасининг обзори, 17.00—«Ҳаётий йўл» (очерк), 17.20 — «Мўл ҳосил усталари» (қозоқча), 18.00—«В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллигини муносиб кутиб оламиз», 18.10 — Балетлардан рақс куйлари, 19.20 — Концерт, 20.00 —«Пахтакор» — «Крылья Советов» (Куйбишев) командалари ўртасида футбол, 20.45 — Халқаро мавзуларда суҳбат, 21.10 — Концерт (теримчилар учун), 22.30 — Питер Абрахамс. «Чақмоқли сўқмоқлар» (радиопостановка), 23.15 —Концерт.

ТЕЛЕВИДЕНИЕ БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

9.55 — **Кўрсатишлар программаси.**

Рус тилида: 10.00 — **Ялқов бола** (болалар учун қўғирчоқ фильм), 10.25 — **Юлдузча** (тележурнал), 11.00 — **Кичик саргузаштлар** (бадиий фильм).

Ўзбек тилида: 12.05 — **Мўъжизасиз мўъжизалар** (мактаб ўқувчилари учун), 12.30 — **Бадиий фильм,** 13.35 — **Иошка** (мактаб ўқувчилари учун телеинсценировка), 14.10 — **Буни ҳар ким билиши керак** (рус тилида), 19.00 — **«Ахборот» информацион программаси** (рус тилида), 19.30 — **Ўрмон хўжалиги ходимлари кунига бағишланган эшиттириш.** 20.00 — **Концерт** (ўрмон хўжалиги ходимлари учун), 20.30—**Дюлохаздаги Отелло** (бадиий фильм, рус тилида), 21.00 — Олов қалбли кишилар («Ёшлик» студияси), 21.50 — **«Ахборот» информацион программаси,** 22.20 — А. Навоий туғилган куннинг 525 йиллиги олдидан. **Ассалом, Навоий.**

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

12.00 дан—**Москва кўрсатади.**

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

17.00 дан—**Фрунзе кўрсатади.**

16 СЕНТЯБРДА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

18.55 — **Кўрсатишлар программаси.**

Рус тилида: 19.00 — **«Пахтакор» — «Крылья Советов»** (Куйбишев) **командалари ўртасида футбол,** танаффус вақтида **теленянгиликлар,** 20.45 — **Советлар мамлакатининг биринчи мукофоти** (Совет Армияси жангчилари учун). 21.05—**Кўрсатишлар программаси.**

Ўзбек тилида: 21.10 — **Теленянгиликлар,** 21.30 — **Ленин номидаги...** («Ленинномa» программаси), 22.00 — **Йиғим-терим кенг қулоч ёйсин** (пахтакорлар учун), 22.30 — Ярим аср йилномаси, **1953 йил** (кўп серияли телевизион ҳужжатли фильм), 23.00 — А. Навоий туғилган куннинг 525 йиллиги олдидан. **Саргашталик.**

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

13.00 дан—**Москва кўрсатади.**

ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ

Ўзбек тилида: 19.00 — Ўқув эшиттиришлари программаси. Физика. **Ишқаланиш** (7-синф ўқувчилари учун) Тарих. **Улуғ Ватан уруши** (10-синф ўқувчилари учун).

20.00 дан—**Москва кўрсатади.**

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

18.00 дан — **Душанба кўрсатади.**

ТЕАТР

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА— 15/IX да **Ёшлигида берган кўнгил.**

КИНО

ҚИШКИ БИНОДА

Лақма — САНЪАТ САРОЙИ, «ЧАЙКА», «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ», «ВОСТОК», «МОСКВА» (кундуз ва кечқурун).

Зарба! Яна зарба! — (кундуз ва кечқурун). **Фантомас** (кеч соат 8 яримда) — «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ».

Мен бу ерда бахтли эдим — «ЎЗБЕКИСТОН» (кундуз ва кечқурун).

Минг чақиримли йўл — «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

ЁЗГИ БИНОДА

(кеч соат 8 ярим ва 10 да бошланади)

Лақма — «ФЕСТИВАЛЬ».

Мен бу ерда бахтли эдим — «ХИВА».

ТОМОШАБИНЛАР ДИҚҚАТИГА!

САНЪАТ САРОЙИДА

Тошкент шаҳрида 21 дан 31 октябргача ўтказиладиган

БИРИНЧИ ХАЛҚАРО ОСИЁ ВА АФРИКА МАМЛАКАТЛАРИ КИНОФЕСТИВАЛИГА

бағишланган

БАДИИЙ КИНОФИЛЬМЛАРГА

коллектив бўлиб кўриш учун

ЗАЯВКАЛАР ҚАБУЛ ҚИЛИНМОҚДА

Абонемент ва билетлар берилган заявкалар бўйича 25 сентябрдан сотилади.

Сеанслар эрталаб соат 10, кундуз 2 ярим ва кеч 7 яримда бошланади.

Справкалар учун телефон номери, 4-21-74.

В. Д. ЖУРИН НОМИДАГИ МЕҲНАТ ҚИЗИЛ БАЙРОҚ ОРДЕНЛИ ЎРТА ОСИЁ ИРРИГАЦИЯ ИЛМИЙ-ТЕКШИРИШ ИНСТИТУТИ

(САНИИРИ)

вакант вазифаларда ишлаш учун

КОНКУРС ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

бўлим мудирлари: инженерлик мелиорацияси, координация, сув хўжалиги иқтисоди:

лаборатория мудирлари: дренаж, тупроқ-мелиорация, эксплуатацион гидрометрия ва автоматика, гидротехника қурилмалари.

Конкурсда фан докторлари, кандидатлари, олий маълумотли юқори малакали мутахассислар қатнашишлари мумкин. Бошқа шаҳардан келган ва конкурсдан муваффақиятли ўтган мутахассислар квартира билан таъминланадилар.

Конкурс муддати — эълон чиққан кундан бошлаб бир ой.

Ҳужжатлар қуйидаги адресга юборилади: Тошкент шаҳар, Я. Колас кўчаси, 24-уй, конкурс комиссияси.

ТОШКЕНТ ХАЛҚ ХЎЖАЛИГИ ИНСТИТУТИ

вакант вазифаларда ишлаш учун

КОНКУРС ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

кафедра доцентлари ёки катта ўқитувчилари ёки ассистентлари: фалсафа (2 ўрин), сиёсий иқтисод; олий математика ва уни иқтисодда қўллаш (2); ҳисоблаш машиналари ва уларнинг эксплуатацияси (3); электротехника, электроника ва импульсли техника; саноат корхоналарини планлаштириш ва ташкил қилиш (2), техник механика; халқ хўжалигини планлаштириш (2); статистика; савдо техникаси ва ташкил қилиш, совет савдоси иқтисоди; рус тили, жисмоний тарбия ва спорт (3), бухгалтерия ҳисоботи.

Конкурс муддати — эълон чиққан кундан бошлаб бир ой.

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар, 63, Олмазор кўчаси, 183-уй. Телефонлар 4-25-14, 4-26-14.

Истеъмолчилар диққатига!

Узглавразноснабсбыт маълум қиладики, республика базаси (Тошкент шаҳар, Ш. Руставели, 1-проезд, 8-уй) **инвентаризацияси муносабати билан.**

1 ДАН 15 ОКТЯБРГАЧА

МОЛ БЕРИШНИ ТЎХТАТАДИ

Истеъмолчилардан III квартал фонди бўйича тегишли бўлган молларини олиб кетишларини сўраймиз.

База IV квартал учун ҳам маълум миқдорда мол бериш имкониятига эга.

Ўзбекистон ССР Мелиорация ва сув хўжалиги министрлиги коллегияси ва коллективи, «Узглавводстрой» коллегияси, «Узгипроводхоз» лойиҳалаш институти ва В. Д. Журин номли Ўрта Осиё ирригациялаш илмий-тадқиқот институтининг коллективлари Ўзбекистон ССР Мелиорация ва сув хўжалиги министри С. М. Мамарасуловга унинг онаси

Ҳалима МАМАРАСУЛОВАнинг

вафоти муносабати билан чуқур таъзия билдирадилар.

АХБОРОТ

Республикамиз бўйлаб

980 ҚИШЛОҚ АБОНЕНТИ

Баланд тоғликдаги ихтисослаштирилган «Сох» совхози конторасида жиринглаган шаҳарлараро телефон станциясининг чақириқ сигнали янги автомат телефон станцияси қуриб битказилганлигидан дарак берди. Бу станцияга 200 абонент уланди. Телефон симлари хўжаликнинг марказий қўрғонини, барча бўлинмаларини, бригадалар, фермалар, устахоналар билан боғлади. Кўпгина совхоз ишчиларининг хонадонларига телефон аппаратлари ўрнатилди.

«Сох» автомат телефон станцияси — Фарғона алоқачиларининг бу йил фойдаланишга топширган учинчи қишлоқ автомат телефон станциясидир.

ПРОПАГАНДИСТЛАР МАКТАБИ

Тошкентда марксизм-ленинизм асослари мактаблари ва назарий семинарлар учун философия ҳамда сиёсий иқтисод фанлари бўйича пропагандистларнинг резервлари вужудга келтирилмоқда. Бу ишга шаҳардаги 10 олий ўқув юрти ижтимоий фанларининг кафедралари, республика Фанлар академиясининг икки институти ва Тошкентдаги Олий партия мактаби жалб қилинмоқда. Ана шулар негизида шаҳар партия комитети 150 соатлик ўқиш программаси бўйича пропагандистларнинг курсларини ташкил қилади. Шаҳардаги таниқли олимлар лекция ўқиш учун таклиф қилинган.

КОЛХОЗ ШОИРЛАРИ

Каттақўрғон аҳолиси шоирларнинг одат бўлиб қолган қизиқарли мушоираси гувоҳи бўлди. Бу ерда Пастдарғом ва Каттақўрғон районларининг колхозларидан келган шеърият ҳаваскорлари учрашдилар. Қишлоқ шоирлари В. И. Ленинга бағишланган, янги ҳаётни куйловчи шеърларини ўқиб бердилар.

Улар «Ёш қаламкашлар» номли клубга бирлашганлар. Мазкур мушоирани ана шу клуб уюштирди.

КОЛХОЗНИНГ ЛЕНИН МУКОФОТЛАРИ

Қува районидаги «Шарқ Юлдузи» колхози аъзоларининг умумий йиғилишида Владимир Ильич Ленин номидаги тўртта мукофот таъсис этилди. Бу мукофотлар ҳар йили Ильич туғилган кун арафасида колхозда энг яхши меҳнат қилган кишиларга — қишлоқ хўжалик илғорларига, актив жамоатчиларга берилади.

Турли мамлакатларда

ВЬЕТНАМДА ТИНЧЛИК УЧУН

ДАМАШҚ. Бу ерда адвокатларнинг 10-умумараб конференцияси ўз ишини тамомлади. Конференция делегатлари Американинг Вьетнамдаги агрессиясини қатъий қораладилар ва Вьетнам Демократик Республикаси территориясини бомбардимон қилишни дарҳол тўхтатишни ҳамда барча ажнабий қўшинларни Вьетнам тупроғидан олиб чиқиб кетишни талаб қилдилар.

ВАШИНГТОН. Америка армияси резервистларидан яна 113 киши Жанубий Вьетнамга жўнаб кетишдан ва у ердаги разил урушда қатнашишдан бош тортди. Улар Жанубий Вьетнамга боришдан бундай бош тортишларига АҚШ конгресси Вьетнамда уруш эълон қилиш тўғрисида расмий декларация қабул қилмаганлигини асос қилиб кўрсатмоқдалар.

ОТТАВА. Монреалда Вьетнамда урушни тўхтатиш учун Ғарбий ярим шар мамлакатлари конференциясини чақириш бўйича тайёргарлик комитетининг ташкилий мажлиси бўлди. Мажлисда Вьетнамдаги урушни тўхтатиш масаласини муҳокама қилиш учун ана шундай конференция чақириш ғоясини кўпгина мамлакатлар қўллаб-қувватлаганлиги таъкидлаб ўтилди. Бу конференцияни 30 ноябрда очиш тўғрисида қарор қабул қилинди. (ТАСС).

ОҚИЛОНА ДАЪВАТ

ВАШИНГТОН, 13 сентябрь. (ТАСС). Демократик партиядан АҚШ президенти лавозимига номзод Губерт Хэмфри Америка сенатини ядро қуролини тарқатмаслик тўғрисидаги шартномани ратификация қилишга даъват этди.

Вице-президент кеча Уилмингтон шаҳрида (Делавэр штати) сайлов олди нутқи сўзлаб, шартномани ратификация қилишни кечиктиришни талаб қилаётганлиги учун республикачилар партиясидан президентлик лавозимига номзод Никсонни танқид қилди. Шартномани ратификация қилишни пайсалга солиш, деди Хэмфри, «тинчлик ишига қўшилаётган ҳисса эмас».

БАРДА СТУДЕНТЛАР СОНИ КЎПАЙМОҚДА

ҚОҲИРА, 13 сентябрь. (ТАСС). Сўнгги 13 йил ичида Бирлашган Араб Республикаси олий ўқув юртларидаги ўқувчилар сони 2,5 баравар кўпайиб, 54 минг кишидан 140 минг кишига етди.

Қоҳирада чиқадиган ҳафталик «Ахерсаа» газетасининг ёзишича, шу давр ичида Бирлашган Араб Республикасининг олий ўқув юртларида таълим олаётган қизлар 6 баравар кўпайган. Студентлар умумий сонидан 17 мингдан кўпроқ кишини араб ва Африка мамлакатларидан ўқиш учун Бирлашган Араб Республикасига келган ёшлар ташкил этади.

ЯПОНИЯДА ХОТИН-ҚИЗЛАРНИНГ АҲВОЛИ

ТОКИО, 13 сентябрь. (ТАСС). Сўнгги вақтларда Японияда меҳнаткаш хотин-қизлар сони кескин кўпайганлигига қарамай, уларнинг аҳволи ҳозир ҳам оғирдир. Хотин-қизлар эркаклар билан баравар ишлаганида ҳам улардан икки марта кам ҳақ олмоқдалар. Меҳнат министрлигининг маълумотларига қараганда, 1967 йилда хотин-қизларнинг иш ҳақи эркаклар иш ҳақининг 47,6 процентини ташкил этган. Япония газеталарининг хабар беришича, мамлакат экономикасининг турли тармоқларида 10 миллиондан кўпроқ хотин-қиз ишламоқда. Бу эса, ўз ишчи кучини корхона эгаларига ва ер эгаларига сотаётган ишчи ва хизматчилар умумий сонининг 33 процентини ташкил этади.

ПЕНТАГОН ЭҲТИЁЖЛАРИ УЧУН

ВАШИНГТОН, 13 сентябрь. (ТАСС). АҚШ конгрессининг вакиллар палатаси кеча мудофаа министрлигининг харажатлари учун 72,2 миллиард доллар миқдорида маблағ ажратиш тўғрисидаги таклифни маъқуллади. Палата баъзи аъзоларининг ҳарбий харажатлар учун бўладиган ана шу астрономик суммани бир оз қисқартириш тўғрисидаги таклифи рад этилди. Қонун лойиҳаси сенат тасдиғига тақдим этилди.

Чехословакия. Совет Армияси «Н» танк қисмида. Солдатлар Москва газеталарининг янги сонлари билан танишмоқдалар.

ТАСС фотохроникаси.

АЖОЙИБОТЛАР

ВЕНЕРАДА ГАЗ...

Атоқли совет астрономи Н. А. Козирев (Пулково расадхонаси) Венерани узоқ вақт кузатиб, унинг атмосферасида азот борлигини аниқлади. Олимнинг фикрича Венерада бизга маълум бўлмаган бошқа хил газлар ҳам бўлса керак.

МАМЛАКАТИМИЗ ДАРЁЛАРИ

Ҳозир СССРнинг харитасида 3 миллионга яқин дарё, сой, ирмоқларнинг изи бор. Буларнинг ҳаммасининг узунлигини бирга қўшиб ҳисобласак, ниҳоятда улкан рақам — қарийб 10 миллион километр рақами ҳосил бўлади. Агар бу дарё ва сойларни умумий бир ўзанга бирлаштирдик деб қиёс қилсак, унинг узунлиги Ер билан Ой оралиғига 25 марта бориб келишга тенг бўлади.

ОСМИНОГ «ПАРДАСИ»

Катта сувларнинг тубида яшайдиган осминог ўзига бирор хавф туғилса, рақибининг йўлини тўсиш учун оғзидан қорамтир суюқлик чиқазади. Бу суюқлик сувда тез эриб, ҳужум қилиб келаётган жониворнинг олдини қора пардадек тўсиб қўяди. Осминог эса ана шу пайтдан фойдаланиб, хавфсиз жойларга кириб яширинади. Сувда яшайдиган бошқа бир хил жониворлар эса ўзидан ялтирайдиган суюқлик чиқариб рақибининг кўзини «қамаштиради».

ДУМЛИ ЎҒРИЛАР

Дунёда қанақа ҳодисалар бўлмайди дейсиз! Яқинда БАР полициячилари Ливия чегарасида 14 та маймунни ушладилар. Бу маймунлар оддийгина бўлмай, балки айғоқчиликка ўргатилган маймунлар экан. Улар чегарадан кичик приёмниклар ва парфюмерия товарларини кўтариб ўтишаётган экан. Маймунлардан биттаси эса бир қутида соқол оладиган пичоқларни кўтариб келаётган экан.

КАЛЬМАРЛАР УЧАДИМИ?

Ерда юрадиган ҳайвонлар ичида сузадиганлари, сувда сузадиган жониворлар орасида учадиганлари учраб туради. Сувда сузадиган кальмарлар ҳам ана шундай «икки касбли» жониворлар қаторига киради. Кальмарнинг учишини тўпдан отиладиган снарядга ўхшатиш мумкин. Кальмарнинг танида реактив двигателга ўхшаган аъзо бор. Ана шу «реактив двигатель»нинг куч бериши натижасида у снаряддек ҳавога кўтарилади. Ҳар бир силкинишидан кейин у сув устида 30-40 километр уча олади.

Редактор ўринбосари Ж. ЖАББОРОВ.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Орган Центрального Комитета Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР.

БИЗНИНГ АДРЕС ВА ТЕЛЕФОНЛАР: ТОШКЕНТ, «ПРАВДА ВОСТОКА» КЎЧАСИ № 26, Редактор — В36545, Редактор ўринбосарлари — В37914, В39323, Масъул секретарь — В34455, Масъул секретарь ўринбосарлари — В37283, Партия турмуши — В33469, Марксизм-ленинизм назариясини пропаганда қилиш — В31216, Халқаро ҳаёт — В37604, Коммунистик тарбия — В31455, Саноат, капитал қурилиш ва транспорт — В34780, Совет қурилиши — В33258, Қишлоқ хўжалиги — В37604, Адабиёт ва санъат — В32036, В37221, Фан, мактаб ва олий ўқув юртлари — В34451, Маҳаллий ахборот ва спорт — В32347, Оммавий ишлар ва хатлар — В38679, В33553, Иллюстрация — В34524, Стенографистка — В37343, Корректура — В37162, Эълонлар — В38142, Коммутатор — В30249, В30250, В30251, В30252, В30253, В30254, В30255, В30256, В30257, В30258, ОБЛАСТЬ МУХБИРЛАРИ: Андижон 48—65, Бухоро 31—41, Қарши 22—82, Нукус 42—62, Самарқанд 31—972, Термиз 23—27, Фарғона 41—88, Урганч 34—35.

Б. № — 217. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Бирлашган нашриётининг босмахонаси. Тошкент шаҳри. ИНДЕКС 64633. Р. 08736.

Бугун ўрмон хўжалиги ходимлари куни

ЯШИЛ БОЙЛИК ЯРАТУВЧИЛАР

Ўрмончилик иши билан шуғулланувчи кишиларни халқимиз яшиллик, кўркамлик, гўзаллик яратувчилар деб эъзозлайди. Дарҳақиқат, бу жуда тўғри, ҳаётимизнинг ўзи ҳам шуни тасдиқлаб келмоқда.

Қаерда кўркамлик бўлса ўша жойда латофат, ажойиб ҳусн, ўзгача гашт, завқ-шавқ бўлади. Инсон қўли билан ўтқазилган дарахт бир умр уларга хизмат қилади. Дарахтзорлар фақат соя-салқин жойлар бўлиб қолмасдан, шу билан бирга саноатимиз учун жуда кўп табиий хом ашё, инсон учун озиқ-овқат ҳам инъом этади. Географик ландшафтнинг ўзига хос хусусиятини ўтаб келаётган ўрмонларимиз она еримизни безаб турибди, Инсон саломатлигига хизмат қиляпти. Жуда яхши, ҳаммабоп қулай оби-ҳаво режимини вужудга келтирмоқда. Ҳа, дарахтзорларнинг таъриф-тавсифига сўз топиш қийин.

Инсон туғилибдики, яхши ният билан кўчат экади, боғ қилади. Чунки у азалдан кўркамлик шайдоси. Ўзбекистонимизда ҳам худди шундай. Ҳозир серқуёш республикамизда 937 минг гектар ўрмонзор бор. Бу ўрмонзорлар меҳнаткашларга дуруст хизмат кўрсатяпти, тоғларни кулашдан сақлаб қоляпти, сув ҳамда шамол эрозиясига қарши курашда синалган восита бўлиб қоляпти.

Ўрмончиларимиз Коммунистик партия ва Совет ҳукуматининг ғоят катта мададига таяниб тоғ ва саҳроларни кўркамлаштирмоқдалар, шаҳар ва қишлоқларнинг ҳусн-жамолини очмоқдалар. КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Совети томонидан сув ҳамда шамол эрозиясига қарши курашни кучайтириш тўғрисида қабул қилинган қарорни турмушга татбиқ этиш соҳасида бизнинг ўрмончиларимиз куч-ғайратларини аямай меҳнат қилишяпти. Ана шу қарорга биноан 1968—1970 йиллар давомида республикамиздаги колхоз ва совхозларнинг 6 минг гектар ерида ўрмонзорлар барпо этишимиз зарур.

Бундан ташқари, тоғ ва тоғ олди зоналарида кўпгина дарахтлар ўтқазиш, соя-салқин ўрмонзорлар барпо этиш, бўш ётган жойларни кўкаламзорлаштириш ишлари ҳам кўзда тутилган. Бундай майдонлар неча минг гектардан иборат бўлади.

Мавжуд ўрмонларни асраш ва янги ўрмонзорлар, дарахтзорлар барпо этиш юзасидан кейинги вақтда анча ишлар қилинганлигини таъкидлаб ўтиш керак. Чорвоқ ўрмон-мелиоратив станцияси барпо этилганлиги бунга ёрқин далил бўла олади. Шу билан бирга республикамиздаги ўрмончилик хўжаликлари бой техника билан қуролландилар. Шуларнинг ҳаммаси 41 минг гектар майдондаги барханлар ўрнида ўрмонзорлар барпо этиш бўйича йиллик планнинг ошириб бажарилишига имконият туғдирди.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва республика Министрлар Совети Чорвоқ сув омбори районида дам олиш зонаси ташкил этиш тўғрисида қарор қабул қилган эдилар. Ана шу вазифа бизнинг ўрмончиларимиз зиммасига юклатилган. Яшиллик яратувчи азаматларимиз 1969—1971 йиллар ичида 1650 гектар майдонни кўкаламзорлаштиришади. Кўкаламзорлаштириш ишларини баҳордаёқ қизитиб юборган эдик. Барча куч ва имкониятларимиз дам олиш зонасини совет кишиларининг эстетик ҳузур-ҳаловат қилишларига бўйсундиришга сафарбар этилмоқда. Айни вақтда ўрмончиларимиз турли мевали дарахтзорлар ҳам вужудга келтиришади.

Ўзбекистон ўрмончилари барча совет кишилари билан бир қаторда шонли келажакка ишонч ва умид билан қарамоқдалар. КПСС XXIII съезди тарихий қарорларини оғишмай амалга ошириш, беш йиллик план топшириқларини муддатидан илгари адо этиш ва халқлар доҳийси В. И. Ленин туғилган куннинг юз йиллигини муносиб совғалар билан кутиб олиш мақсадида бир тан, бир жон бўлиб ишлаётган қўли гул, қалби олов кишиларимиз юксак мажбурият олдилар. Биз асосий кўрсаткичлар бўйича беш йилга белгиланган планни 1970 йилнинг 7-ноябрига қадар бажарамиз. 223 минг гектар майдонда дарахт ўтқазиш ва ўрмонзорлар барпо этиш планини эса 1970 йилнинг 1-Майигача адо этмоқчимиз.

Барча тадбирларимиз тупроқни шамол ва сув эрозиясидан сақлаш тўғрисидаги партия ва ҳукумат кўрсатмаларини ўз вақтида амалга оширишга қаратилади. 1500 гектар майдонда кўчатзор барпо этиш топшириғи тўрт йилда бажарилади. Хўжаликларимизда жуда кўп майдонда дарахтзорлар ва турли мева, ёнғоқ, писта, бодомзорлар кенгайтирилади.

Республика Ўрмон хўжалиги Давлат комитетининг ишчан коллективи ўз байрамига жуда яхши совғалар билан келди. Дарахт ўтқазиш ярим йиллик плани 137 процентдан ошиб кетди. Кўчат ўстириш топшириғи қарийб 120 процент бажарилди. Хуллас, товар ва ялпи маҳсулот ишлаб чиқариш плани 117 процентга етказилди.

Ўрмончилар кунини юксак кўрсаткичлар билан кутиб олаётган эканмиз, ҳали олдимизда жуда катта вазифалар турганлигини унутмаймиз. Негаки, қўлга киритилган муваффақиятлар билан қаноатланиб қолиш яшиллик яратувчиларга хос эмас. В. И. Ленин туғилган куннинг юз йиллиги тантаналарига қадар Мирзачўлда, Марказий Фарғонада, Бухоро, Қашқадарё ва Сурхондарё областларида кўркам ўрмонзорлар барпо этамиз. Бундай яшил оромгоҳлар 4 минг гектарга яқин майдонни эгаллайди. Бундан ташқари, саҳро ва барханлардан қарийб 100 минг гектарини инсон хизматига бўйсундирамиз, ана шу майдонларда ҳам ям-яшил ўрмонзорлар вужудга келтирамиз.

Яқин келажакда катта-катта ўрмонзорлар вужудга келтирилади. Бунинг учун барча имкониятларимиз бор. Бўм-бўш ётган саҳролар ўрнида ҳам хушманзара дарахтзорлар бунёд этиладиган кунлар узоқ эмас.

М. ИСАМУҲАМЕДОВ,
Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Ўрмончилик хўжалиги Давлат комитетининг раиси.

ИҲОТА ДАРАХТЗОРЛАРИ

КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Советининг «Тупроқни сув ва шамол эрозиясидан сақлашнинг энг муҳим чоралари ҳақида» 1967 йил март ойида қабул қилган қарори ўрмон хўжалиги ходимларининг олдига улкан вазифаларни қўйди.

Сув ва шамол эрозиясидан экинларга келаётган зарарларнинг кейинги йилларда анча кўпайиб кетиши оқибатида айрим хўжаликларда паст ҳосил олинаётганлиги қарорда кўрсатиб ўтилган. Баъзи районларда ўз вақтида сув ва шамол эрозиясининг олди олинмаётганлиги сабабли анчагина унумдор ерлар қишлоқ хўжалик оборотидан чиқиб қолаётганлиги ҳам сир эмас. Иҳота дарахтзорлари барпо қилиш ва қумларни маҳкамлаш ишларини олиб борувчи Марказий Фарғона ишлаб чиқариш бошқармасининг ходимлари бундай ҳолларга қарши курашда бир қатор муваффақиятларни қўлга киритмоқда.

Хўжанд дарвозаси деб аталувчи Олой ва Чотқол тоғ тизмалари оралиғидан кириб келадиган кучли шамол Фарғона водийсининг асосан пахтачилик билан шуғулланадиган Киров, Ўзбекистон, Поп, Ленинград, Бағдод, Риштон, Олтиариқ, Охунбобоев, Бўз, Задарё ва Балиқчи районларидаги хўжаликларга катта зарарлар етказарди. Бу офатга қарши олимларимиз ва илмий текшириш ташкилотларимиз бирдан-бир тўғри йўл деб далаларнинг атрофига иҳота дарахтлари барпо қилишни тавсия этаётир.

Иҳота дарахтлари шамолнинг кучини синдиради ва унинг йўлини бошқа томонга ўзгартириб юборади. Тупроқда намнинг ҳамда ариқ-каналлардаги сувларнинг кенг кўламда буғланиб кетиш ҳодисасини камайтиради, ер ости сувларининг пасайишига ва тупроқ устки қатламидаги шўрнинг камайишига сабаб бўлади. Бу билан пахта ва бошқа экинлардан юқори ҳосил олиниши учун яхши шароит яратилади.

Биз бундай ерларда далаларни иҳоталаштириш, табиат офатларига қарши курашиш ҳосилдорликни кўтаришда асосий омиллардан бири эканлигини қуйидаги далиллардан кўришимиз мумкин. Шамол энг кучли таъсир қиладиган Қўқон группа районларида асосан 10 та йирик пахтакор совхозлар жойлашган бўлиб, уларда иҳоталаштириш иши бошлангандан токи ўтган қишлоқ хўжалиги йилигача бўлган тафовутни кўриш кифоя. Яъни 1958 йилдан 1967 йилгача ҳар гектаридан олинган ҳосилнинг фарқи қуйидагича бўлди.

«Бешарик» совхози 1958 йилдаги 11,4 центнердан 1967 йилда 25,2 центнерга, Киров номли совхоз 13,7 центнердан 23,94 центнерга, «Октябрь 40 йиллиги» совхози 13,3 центнердан 23 центнерга, «Қўқон» совхози 15,9 центнердан 25,1 центнерга, Жданов номли совхоз 15,1 центнердан 25,4 центнерга кўтарилиб, деярли ҳамма совхозларда шу йиллар мобайнида ҳосилдорлик 7-11 центнергача ошди.

Бошқарма ҳар йили қарийб 400-450 гектар майдонда янги иҳота дарахтзорлари барпо этмоқда. Ҳозир Фарғона, Андижон, Наманган областларининг шамол эрозиясига учрайдиган районларида 2 минг гектарга яқин иҳота дарахтзорлари вужудга келтирилди. Бундан 3-4 йил олдин экилган иҳота дарахтлари ҳозир ўзини тутиб олган, шамолга қарши тура олади, унинг кучини қирқади. Улар жуда катта майдонларда ғўза кўчатларини табиат хуружларидан сақламоқда. Бу йил бошқармамиз 400 гектар майдонда янги иҳота дарахтзорлари барпо қилади. Бошқарма ходимлари ҳозир кузги экиш мавсумига қизғин тайёргарлик кўрмоқда. Кузги экиш планини Улуғ Октябрьнинг 51 йиллиги байрами кунигача тамомлашга аҳд қилганлар.

Фарғона водийси ўрмон хўжалиги ходимлари ўз байрамларини меҳнатда янги муваффақиятлар билан кутиб олдилар. Улар социалистик мусобақани авж олдириб, бу йилги олдиларида турган вазифаларни муддатидан олдин ошириб адо этадилар, водий пахтакорларига мададкор бўлаверадилар. Биз Марказий Фарғона ерларини тезроқ қишлоқ хўжалик оборотига киритиб, мўл-кўлчилик воҳасига айлантиришга ҳар қачонгидан кўпроқ куч-ғайрат сарф қилаверамиз.

Ф. ФАХРИТДИНОВ.
Иҳота дарахтзорлари барпо этиш ва қумларни мустаҳкамлаш Марказий Фарғона ишлаб чиқариш бошқармасининг бошлиғи.

ФАКТЛАР, РАҚАМЛАР

Республикамиз Давлат ўрмончилик фондининг умумий майдони 4,8 миллион гектарни ташкил этади. Шундан 937 минг гектар ер ўрмонзордир.

●

1968—1970 йиллар давомида республика ўрмончилари колхоз ва совхозларнинг ерларида 6000 гектар ўрмонзорлар барпо этишади.

●

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва республика Министрлар Советининг қарорига биноан Чорвоқ сув омбори районида дам олиш зонаси ташкил топади.

●

Республика ўрмончилик хўжалиги ходимлари 1500 гектар майдонда кўчатзор барпо этиб, бу соҳадаги беш йиллик планни тўрт йилда бажаришга ваъда қилишди.

●

В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллиги тантаналарига қадар Мирзачўл, Марказий Фарғона, Қарши чўллари ва бошқа жойларда 400 гектарга яқин ўрмонзорлар вужудга келади.

●

Қашқадарё ўрмончилик хўжалигининг 1210 гектардан зиёдроқ майдонида мевали ва манзарали дарахтлар бор. Қарши чўли ўзлаштирилиши муносабати билан тағин бир неча юз гектар ерга иҳота дарахтлари ўтқазилади.

4.100.000 тонна учун

Ўзбекистон ССР колхоз ва совхозларида пахта тайёрлашнинг бориши тўғрисида 1968 йил 14 сентябрга бўлган

МАЪЛУМОТ

(Планга нисбатан процент ҳисобида)

Биринчи стун — областлар, иккинчи стун — бир кунда, учинчи стун — мавсум бошидан бери, тўртинчи стун — бир кунда машинада терилгани, бешинчи стун — мавсум бошидан бери

Қашқадарё	1,14	8,60	0,47	0,98
Фарғона	1,35	7,69	0,10	0,15
Бухоро	1,14	6,89	0,36	0,71
Сурхондарё	0,96	6,25	0,19	0,39
Наманган	1,08	5,68	0,35	0,91
Андижон	0,95	4,74	0,04	0,04
Қорақалпоғистон АССР	0,48	2,39	—	—
Хоразм	0,52	0,99	—	—
Тошкент	0,20	0,40	0,02	0,02
Сирдарё	0,04	0,08	—	—
Самарқанд	0,02	0,06	0,01	0,02
Республика бўйича	0,71	3,94	0,10	0,20
Шу жумладан ингичка толали пахта				
Сурхондарё	1,04	8,57	—	—
Қашқадарё	0,60	2,90	—	—
Бухоро	0,02	0,05	—	—
Республика бўйича	0,74	5,62	—	—

Республика областларида ғўзаларни дефолиация қилишнинг бориши тўғрисида 1968 йил 14 сентябрга бўлган

МАЪЛУМОТ

Биринчи стун — областлар, иккинчи стун — дефолиация қилинган майдон (гектар ҳисобида), учинчи стун — мажбуриятга нисбатан (процент ҳисобида)

Тошкент	101193	50,5
Қашқадарё	29703	45,7
Қорақалпоғистон АССР	56986	40,4
Бухоро	59038	36,9
Сурхондарё	40369	33,6
Сирдарё	106152	32,2
Хоразм	26132	26,1
Андижон	40408	25,3
Наманган	24017	24,0
Самарқанд	26048	16,3
Фарғона	21725	13,2
Республика бўйича	531771	31,2

САБЗАВОТКОРЛАР ҲИММАТИ

ТЕРМИЗ, («Совет Ўзбекистони» мухбири). Сариосиё районининг сабзавоткорлари давлатга маҳсулот етказиб бериш планини 165 процент, Бойсун ва Денов районларининг миришкорлари 115-120 процент бажардилар.

Область хўжаликларида яхши натижалар қўлга киритилди. Давлатга ўтган йилдагидан икки ярим баравар кўп картошка сотилди. Белгиланган йиллик план 135 процент бажарилди.

Водий полизчилари ҳам карвондан ортда қолмадилар. Улар мўлкўл полиз маҳсулоти етиштирдилар. Фақатгина қовун, тарвузларнинг ўзидан ўтган йилдагига қараганда 1500 тонна кўп тайёрланди.

МАШИНАЛАР ИККИ СМЕНАДА

Фарғона область Риштон районидаги «Риштон» совхозининг Қайрағоч бўлими меҳнаткашлари областда иккинчи бўлиб машина теримига киришдилар. Бўлим ишчилари В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллиги шарафига беш йиллик план топшириқларини тўрт йилда бажариш мажбуриятини олишган. Аҳдига вафодорлар 540 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 35 центнердан ҳосил кўтариш, 95 процент пахтани машиналарда териб олиш учун курашяптилар.

Бўлимнинг Мусажон Боймирзаев, Қодирали Эргашев ўртоқлар бошчилик қилаётган бригадаларида биринчи куниёқ машина билан 15 тоннадан пахта терилди. Механизаторлардан Кимсан Раҳимов, Олмос Йўлдошев, Абдуманноп Ҳакимовлар бунга муносиб ҳисса қўшдилар. Бу механик-ҳайдовчиларнинг ҳар бири мавсумда 200 тоннадан «оқ олтин» териш мажбуриятини олишган. Ҳозирданоқ машиналар икки сменада ишлаяпти.

Р. МЕЛИБОЕВ,
«Совет Ўзбекистони» штатсиз мухбири.

ЭНДИ РЕМОНТГА ҚЎЙИЛСА...

ТАШВИШЛИ СИГНАЛ

Колхоз раиси Ш. Ҳасанов бу йил пахтадан мўл ҳосил етиштирилгани, барча теримчилар далага чиқзётгани, ҳар куни йиллик планнинг қарийб бир процентига етказиб пахта тайёрланаётгани ҳақида ғурур билан гапиради.

— Ҳосилни нобуд қилмай тўла-тўкис йиғиб-териб олсак, — дейди раис мағрурланиб. — фақат планнигина эмас, балки мажбуриятни ҳам анча ошириб бажаришимиз турган гап.

Колхоз партия ташкилотининг секретари Э. Худойбердиев ҳам раиснинг гапларини тўла тасдиқлаб, теримчилар ўртасида социалистик мусобақанинг қизитиб юборилганлиги, қўлда пахта тераётганлар учун зарур моддий-маиший шароитлар яратиб берилганлиги ҳақида гапиради.

— Шу кеча-кундузда ҳамма коммунист ва комсомоллар пахтазорга сафарбар этилди. Далада 120 дан ошиқ агитаторлар ишлаб турибди — қўшиб қўйди у.

— Бу гапларингизнинг ҳаммаси тўғри, бироқ, машина терими ҳақидаги режаларингиз тўғрисида гапирмаяпсизлар-ку. Бу соҳадаги ишлар билан танишгирсангиз — раисга юзландик биз.

Бу кутилмаган саволдан раис ҳам, парторг ҳам жуда ноқулай аҳволга тушишди. Улар қизариб-бўзариб бир зумда терга ботишди. Раис кўз қири билан колхоз бош инженери Қ. Қиличевга назар ташлади. Раиснинг бу қарашидан «Қани гапирчи, техниканинг каттаси сенку!» деган маъно англашилиб турарди. Инженер эса, жавоб ўрнига елка қисиб, ер чизишдан нарига ўтмади. Унинг саросимага тушганини кўрган раис:

— Олтибойни топиб келиш керак, — деди атрофдагиларга олазарак қараб — ҳамма нарсани ўша яхши билади...

— Олтибой ким ўзи? — сўрадик раисдан.

— Олтибой Меликулов пахта териш машиналари бўйича механик. Бу ишнинг ипидан игнасигача ўша билади. Инженер ҳам юрибди бекорга савлат тўкиб; ахир, нонини егандан кейин билиш керак-да, ука!

Раиснинг тутоқиб кетганлигидан хижолат тортиб, ваҳимага тушган активларнинг кўпи секин жуфтакни ростлаб қолишди. Орадан кўп ўтмай Олтибой Меликуловни ҳам топиб келишди. Биз пахта териш машиналарининг механиги Меликуловдан кўп нарсаларни аниқлаб олдик:

— Колхозимиз бу йил етиштирилган ҳосилнинг 85 процентини «зангори кема»лар билан териш мажбуриятини олган. Бунинг учун 31 та терим агрегатига эгамиз. — деди у лўнда қилиб.

— Хўш, пахтани машинада териб олишга ҳозирлик қалай?

—11 та машинани қўлдан чиқардик қолганларининг ремонтини ҳам эрта-индин бошлаймиз...

Бу ишониб бўлмайдиган гаплардан сўнг ремонт устахонасига йўл олдик. Қайси кўз билан кўрайлик! Запас қисмлар ва деталлар ҳамма жойда сочилиб ётибди. «Тайёр» дейилган 11 та машина ҳам сифатсиз ремонт қилинган. Уларнинг бирортаси ҳам текшириб ва юргизиб кўрилмаган, обкаткадан чиқазилмаган.

Колхоз раҳбарлари бу ярамас аҳволни запас қисмларнинг етишмаётганлиги билан изоҳламоқчи, ҳамма айбни «Узсельхозтехника»га тўнкамоқчи бўладилар. Бироқ, айб ношуд раҳбарларнинг ўзида эканлиги дарҳол сезилиб қолди. Маълум бўлишича, улар ҳатто зарур запас қисмларни «Узсельхозтехника» складларидан ўз вақтида ташиб келтирмаганлар. Колхозга тегишли деталларнинг бир қисми ҳанузгача складларда турибди.

Шу сабабли колхоз машина парки ҳовлисидаги 11 та «ХТ-1,2» маркали, 2 та «ХВС-1,2» маркали терим агрегатларига 3 та кўрак тозалайдиган ва 2 та погрузчикка шу дамгача қўл урилмай, занг босиб ётибди. Колхозда дефолиация ишлари ҳам ўлда-жўлда. Пайкалларни ўт босиб ётибди. Пўл, кўприклар, машиналар айланадиган жойлар ҳозиргача тайёр ҳолга келтирилган эмас.

Шўрчи районидаги «Ленинград» колхозида машина теримини ўтказишга тайёргарлик ишлари ана шундай ғоят аянчли ҳолда. Бироқ хўжалик раҳбарлари бундан ҳеч қандай ташвиш тортмаяптилар. Афтидан, улар машина терими планини ҳам, мажбуриятни ҳам унутиб қўйганга ўхшайдилар. Шўрчи район партия, совет ташкилотлари бу колхоз раҳбарларидан масъулият ва жавобгарлик талаб этади ва уларга ўзлари берган ваъдаларини эслатиб қўяди деган умиддамиз.

А. ХАЛИЛОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

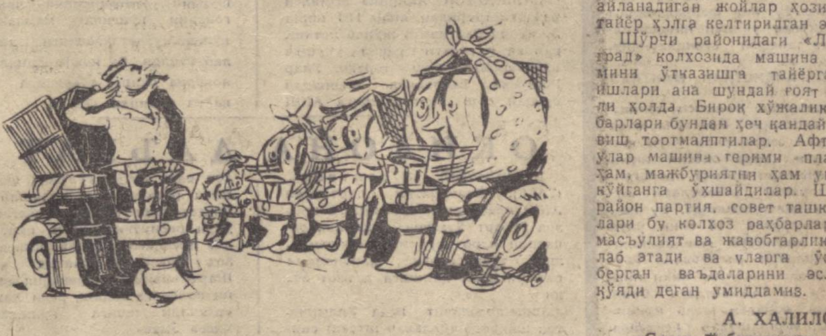

ВАЪДАБОЗ РАИСНИНГ «ЖАНГОВАР» ТАЙЁРГАРЛИГИ.

ЛУБКОРЛАР ДАЛАСИДА

РЕПОРТАЖ

Бу ерларни қалин ўрмонзорга қиёс қилишади. Айтганларича бор. Бири-бири билан гўё баҳслашгандай текис ва баравж ўсган ана шу лубзорларга мафтун бўласан, киши. Унинг на чеки бор, на адоғи...

Ҳа, шундай ўрмонзор бу ерлар. Бир ёқда ўриқчилар жадал каноп ўраётган бўлса, иккинчи томонда «Лс-1» маркали агрегатлар каноп поялари тозаляпти. Бошқалари боғлаб, ғарамлаб транспортда луб заводига жўнатишмоқда. Хуллас, қаёққа қараманг, одамларнинг қўли-қўлига тегмайди.

Манглайига тўқсон бир рақами ёзиб қўйилган агрегат ёнига келамиз. Тракторга тиркалиб, ишлатилаётган ана шу машина ўртоқ Александра Ли бошлиқ комсомол-ёшлар бригадасига қарар экан. Бундай ажойиб агрегатдан бригадада 4 таси бор. Лекин, ҳаммасидан ҳам «тўқсонбиринчи» яхши ишларкан.

Бехтиёр тикилиб қоламиз. Олдинда Еттибой Сирлибоев, Майрам Сирлибоева, Ли Ен Сев ва яна беш-олти киши худди дарахтларни йиқитгандай каноп пояларини ўраб шундоққина эгатнинг кўндалангига ётқизиб кетишяпти. Ҳали суви қочмаган даста-даста каноп поялари «Лс-1» агрегатида пешма-пеш тозаланмоқда. Ёш бўлсада, лубкорликда катта тажриба орттирган Зуҳро Содиқова, Татьяна Пак, Имомпошшо Содиқова, Тўлғоной Мараимова, Татьяна Ким сингари комсомол қизлар агрегатнинг бирор дақиқа ҳам тўхтаб қолишига йўл қўйишмайди. Каноп пояларини тез-тез уззатиб туришади. Тозаланганларини эса бир четга ташиб қуритишади.

Бригадада меҳнат шундай ташкил этилганки, ўриш, тозалаш ва канопни заводга ташиш ўртасида узилишга йўл қўйилмайди. Бу ўз навбатида яхши самараларни бермоқда. Пландаги 1288 тонна ҳисобига ҳозирга қадар қарийб 1000 тонна каноп топширилганлиги бунинг ёрқин далилидир.

— Каноп етиштириш — жуда мураккаб иш, — дейди бригада бошлиғи ўртоқ Александра Ли. — Ҳосил йиғиштириб олингач, ерни дарҳол шудгорлаб қўйишга тўғри келади. Экин майдонлари қиш бўйи кўпчиб ётади. Баҳорда керакли карталар текисланади. Колхозимизда экиш-тикиш ишлари 10-15 апрелда бошланиб, узоғи билан бир ҳафта-ўн кун ичида тугалланади. Бу йил ҳам худди шундай бўлди.

Экинни беш марта қондириб суғордик, уч марта чопиқ қилдик. Мана энди мўлжалдаги ҳосилни етиштира олдик, десак бўлади. Тағин уч-тўрт кундан кейин каноп ўримини тугаллаб, пахтага тушамиз.

...Тошкент область, Юқори Чирчиқ районидаги Свердлов номли колхознинг биргина ана шу бригадасида эмас, барча участкаларида каноп ўриш ва давлатга топшириш жадал суръат, аъло сифат билан олиб борилмоқда. Давлатга 21670 тонна қимматли хом ашё сотишга аҳд қилган хўжалик лубкорлари йиллик планни шу кунга қадар олтмиш беш процентдан ошириб қўйишди. Ҳозир далаларда неча юзлаб кишилар ва 70 та «ЛС-1» агрегати ишлаб турибди. Кунда 45 гектар ердаги каноп пояси ўриб тозаланяпти. Луб заводига қатнаётган машиналарнинг эса кети узилмайди.

С. ҚОДИРОВ,
«Совет Ўзбекистони» махсус мухбири.

Суратларда: Александра Ли бошлиқ бригада даласида «ЛС-1» маркали агрегатнинг иш пайти. Илғор лубкорлардан Еттибой Сирлибоев (чапдан) ва Ли Ен Сев, ўнгдаги суратда эса Майрам Сирлибоева ўртоқлар.

А. Тўраев фотолари.

САМИМИЙ ДЎСТЛИК ТАРОНАЛАРИ

(Боши биринчи бетда).

Душанбада ва Ленин шаҳрида, Вахш ва Ҳисорнинг бўстон водийларида, мўйсафид Помир тоғларидаги қишлоқларда сиз, азиз биродарлар, янги дўстлар орттирдингиз. Биз аминмизки, тожик диёридаги учрашувлар Ўзбекистон маданият усталарига янги илҳом манбаи бўлади, зероки, шу йил баҳорда тожик адабиёти-санъатининг Ўзбекистонда ўтказилган декадаси ҳам бизнинг ёзувчиларимиз, артистларимиз, драматургларимиз ва кинематографчиларимизга шундай илҳом манбаи бўлган эди. Бу сафарги декада дўстлигимизни, қардошлигимизни тағин ҳам кўпроқ мустаҳкамлади, бу дўстлик ва қардошлик бундан буён ҳам янада мустаҳкамланаверади ва ривожланаверади.

Тожик совет адабиётининг асосчиси устоз Садриддин Айний туғилган куннинг 90 йиллигини республикангизда кенг нишонлаш тўғрисида Ўзбекистон Коммунистик партиясининг Марказий Комитети махсус қарор қабул қилганлиги тўғрисидаги хабарни эшитиб, айниқса хурсанд ва миннатдор бўлдик. Биз буни халқимизнинг маданиятига бўлган чуқур ҳурмат далили деб биламиз.

Мен хурсанд бўлиб сизларга шуни айтишим керакки, Алишер Навоийнинг 525 йиллик юбилейини ўтказиш учун Тожикистон Коммунистик партияси Марказий Комитетининг қарори билан тузилган ташкилот комитети республикамизда ишлаб турибди ва бутун халқимиз улуғ Навоий хотирасини иззат-ҳурмат билан эъзозлайди. Мен сизларга хурсанд бўлиб яна бир хабарни айтишим керакки, ўзбек халқи маданиятининг муваффақиятларини Тожикистон меҳнаткашлари орасида пропаганда қилиш борасидаги катта, самарали ишлари учун республикангизнинг ижодий коллективлари Тожикистон ССР Олий Совети Президиумининг Фармонига биноан фахрий ёрлиқлар билан мукофотланди.

Декада катта сиёсий аҳамиятга эга бўлди. Бу декада партиямиз ва кўп миллатли Совет давлатининг асосчиси Владимир Ильич Ленин туғилган куннинг 100 йиллигини муносиб кутиб олиш учун совет халқлари кўраётган кўп қиррали тайёргарлик ишидаги муҳим бўғинларнинг бири бўлди. Ҳамма ғалабаларимиз ва муваффақиятларимиз Ленин номи билан боғланган. Биз бугунги порлоқ кунимизга, халқларимиз бирлиги ва қардошлигининг бугунги байрамига улуғ йўлбошчимиз Ленин туфайли мушарраф бўлдик. Унинг номи бизни янги бунёдкорлик ишларига чорлайди.

Бутун мамлакатда бўлгани каби бизнинг республикамизда ҳам мана шу улуғ воқеани муносиб кутиб олиш учун социалистик мусобақа авж олиб кетди. Саноат корхоналарининг, қурилишларнинг, транспорт корхоналарининг коллективлари: «Беш йиллик учинчи йилининг топшириқларини муддатидан олдин бажарамиз. Владимир Ильич Ленин туғилган куннинг 100 йиллигини зарбдор коммунистик меҳнат билан кутиб оламиз» деган шиор остида меҳнат қилмоқдалар.

Шонли деҳқонларимизнинг бутун куч-ғайрати ва меҳнати бу йил мамлакатнинг улкан пахта хирмонига 620 минг тонна тожик пахтасини қўшишга қаратилган. Мусобақадош ўзбек дўстларимизнинг тажрибаси ва дўстона маслаҳатлари янги муваффақиятларни қўлга киритишимизга ёрдам беради.

Декада халқларимизнинг бузилмас дўстлигини, Коммунистик партия ва унинг жанговар штаби бўлган ленинчи Марказий Комитет теварагида маҳкам жипслашганлигини, халқларимиз партиянинг тинчликсевар ташқи сиёсатини чексиз қўллаб-қувватлаётганлигини яна бир марта намойиш қилди. Декада партиямиз ленинча миллий сиёсатининг буюк тантанасига айланди.

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Коммунистик партияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Ш. Р. Рашидов минбарга чиқади.

— Ўзбекистон диёрида Тожикистон маданият арбоблари билан учрашиб, шоду ҳуррам бўлганимиздан бери орадан атиги тўрт ой вақт ўтди,— деди Ш. Р. Рашидов. Ўша унутилмас учрашувлар қалбимизда чуқур из қолдирди. Бу таажжубланарли бир ҳол эмас, албатта. Чунки, Тожикистон адабиёти ва санъати фақат Ўзбекистонда, бутун мамлакатимиздагина эмас, шу билан бирга чет элларда ҳам ҳамманинг муҳаббатига сазовор бўлган.

Тожик адабиёти ва санъатининг Ўзбекистондаги декадаси кунларида қардош тожик халқининг маданияти ўзининг бутун муҳташамлиги билан республикамиз меҳнаткашлари олдида намоён бўлди. Бизни у ўзининг оригиналлиги ва кўп қирралиги билан, ёрқинлиги ва ранг-баранг бўёқлари билан, ўзининг оптимизми, ғоявий мазмуннинг чуқурлиги ва бадиий формаларининг юксаклиги билан мафтун қилди. Майнинг ўн куни давомида Ўзбекистоннинг ҳамма жойида тожик бадиий сўзи, тожик қўшиғи ва тожик музикаси янграб турдики, буни унутиш асло мумкин эмас.

Эндиликда эса Ўзбекистон маданият арбоблари тожиклар диёрида ўз дўстлари билан учрашдилар. Бу учрашувлар ҳам қувончли ва самимий бўлди.

Ўзбек адабиёти ва санъатининг бу сафарги декадасида қатнашганлар ажойиб пойтахтингизнинг меҳнаткашлари коллективларида ва Вахш водийсининг пахтакорлари ҳузурида, Норак бинокорлари ва Ленинобод ипакчилари ҳузурида, Кўлоб деҳқонлари ва Помир чўпонлари ҳузурида, Тожикистоннинг кўпгина шаҳар ва қишлоқларида бўлишди. Улар ишчилар, колхозчилар, зиёлилар билан учрашдилар. Бу учрашувларда 176 мингдан кўпроқ киши қатнашди. Декада вақтида ўзбек артистлари 50 тадан кўпроқ концерт ва спектакль қўйиб беришди, ўзбек фильмлари 770 марта намойиш қилинди. буларни 200 мингдан кўпроқ томошабин келиб кўрди.

Ҳамма жойда ҳам Ўзбекистон вакилларини шодлик табассумлари ва самимий муҳаббат билан қардошларча кутиб олишди, ҳамма жойда уларни илиқ ва хурсандлик билан қабул қилишди. Декада кунларида ўзбек маданият арбоблари сизларнинг уйингиз бизнинг ҳам уйимиз эканлигини айниқса яхши ҳис қилдилар. Улар бу уйга азиз ва қадрли меҳмонлар сингари кириб боравердилар.

Декадани ўтказишга Тожикистон Коммунистик партиясининг Марказий Комитети ва республика ҳукумати, маҳаллий партия ва совет органлари бевосита раҳбарлик қилдилар. Қардош Тожикистондаги ижодий союзларнинг ҳаммаси, Маданият министрлиги ва бошқа идоралар, матбуот, радио ва телевидение декада қатнашчиларига катта диққат-эътибор билан қарадилар.

Тожикистон нашриётлари декаданинг очилишига атаб ўзбек ёзувчилари, шоирларининг ўнта китобини жами 36 минг нусхада тожик тилида нашр этди. Адабий-бадиий ва ижтимоий-сиёсий «Памир» журналининг икки сони декадага бағишлаб чиқарилди. Республика матбуоти, радио ва телевидениеси декаданинг боришини кенг ёритиб турди.

Декадани намунали ўтказганлигингиз учун, декада қатнашчиларини меҳмондўстлик, хурсандлик, самимият билан илиқ кутиб олганликларингиз учун, сиз азиз дўстларга Ўзбекистон Коммунистик партияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ва республика Министрлар Совети номидан, республикамизнинг барча меҳнаткашлари номидан самимий миннатдорчилик изҳор этишга, сизлар орқали эса бутун тожик халқига ҳам самимий миннатдорчилик изҳор этишга ижозат бергайсиз. Ўзбекистон ижодий коллективларининг ва идеология ташкилотларининг фаолиятига юксак баҳо берганлигингиз учун—уларни Тожикистон ССР Олий Совети Президиумининг Фахрий ёрлиқлари билан мукофотлаганингиз учун сизларга катта раҳмат.

Ўзбек адабиёти ва санъатининг Тожикистонда бугун ёпилаётган декадаси республикаларимизнинг ижтимоий-сиёсий ва маданий ҳаётида катта воқеа бўлди. Бу декада ватанпарварлик ғайрати ғоят кучайган, самимий шоду-хуррамлик авж олган ҳамда ижодий бирлик зўр куч билан намойиш қилинган сидқидиллик вазиятида ўтди. Бу декада тожик ва ўзбек халқларининг қувончли байрами бўлди, улар ўртасидаги бузилмас дўстликнинг ёрқин намойишига айланди.

Бу сафарги декада айниқса шу жиҳатдан диққатга сазовордирки, у В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллигини муносиб кутиб олиш учун умумхалқ мусобақасининг қудратли тўлқини бутун мамлакат бўйлаб ёйилган кунларда ўтди. Мана шу ажойиб кунни кутиб олишга тайёрланиб, совет кишилари коммунистик бунёдкорлик ишида янгидан-янги марраларни қўлга киритмоқдалар. Шу билан бирга улар Ильич чизиб берган режалар билан Ленин партияси раҳбарлигида босиб ўтилган йўлга юксак даражада фахрланиб назар солмоқдалар, ўз қадамларини улуғ йўлбошчи васиятларини бажаришни таъминлайдиган қилиб қўймоқдалар.

Совет халқининг барча тарихий ғалабалари Ленин номи билан чамбарчас боғланган. Коммунистик партия 1917 йилда Ленин планига биноан ва унинг раҳбарлигида меҳнаткашлар оммасини манфур капиталистик тузумни кескин штурм қилишга бошлаб борди ва жаҳонни ёппасига революцион йўл билан янгилаш даврини, инсоният тарихидаги янги даврни очиб берган Улуғ Октябрь социалистик революциясининг ғалабасини таъминлади. Совет халқи Ленин режаси билан Ленин тузган партия раҳбарлигида социализм қурди ва эндиликда коммунистик жамиятни муваффақиятли равишда қурмоқда. Лениннинг режаси билан Ленин партиясининг раҳбарлигида мамлакатимизда миллий масала муваффақиятли равишда ҳал этилди, халқларнинг бузилмас бирлигига, ҳамдўстлигига ва қардошлигига асосланган энг қудратли давлат—Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи вужудга келтирилди. Бу давлатнинг мустаҳкамлигига жаҳондаги ҳар қандай давлатнинг ҳаваси келиши мумкин.

Ҳамма миллатларнинг СССРда қарор топган тенглик, қардошларча дўстлик, ҳамкорлик ва ҳамжиҳатлик муносабатлари Октябрнинг энг катта ғалабасидир, бизнинг энг қимматли бойлигимиздир. Шунинг учун ҳам совет кишилари бу бебаҳо бойликни кўз қорачиғидек асрайдилар.

Совет халқларининг дўстлиги юксак коммунистик идеалларга бениҳоя содиқликнинг энг яхши намунаси, коммунизм учун курашда умид ва илҳом манбаи бўлиб турибди. Улуғ Лениннинг васиятларига биноан партиямиз чиниқтирган бу дўстлик қаттиқ синовлардан ўтди ва шу синовларда шараф билан ғолиб чиқди. Қардошларча дўстлик, бир-биримизга муҳаббат ва миннатдорчилик ҳислари совет халқларининг қони-жонига сингиб кетди, уларнинг қалбидан мустаҳкам жой олди, уларнинг ҳаётига умрбод йўлдош бўлиб қолди.

Совет халқларининг дўстлигидек мустаҳкам, чуқур ва мусаффо дўстлик жаҳонда йўқ. Бу дўстликни бўшаштира оладиган куч ҳам жаҳонда йўқ. Тош-метиндек мустаҳкам, чашма сувидек мусаффо, қуёшнинг ўзи сингари оташин ва нурафшон бу дўстликни бутун кучимиз билан мустаҳкамлайверамиз. Совет халқларининг дўстлиги ва қардошлиги кундан-кунга ўсиб, мустаҳкамланиб бориши учун, уларнинг муқаддас ҳамдўстлиги — Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи абадий бузилмаслиги учун биз ҳамма чораларни кўрдик ва кўражакмиз. Чунки бу иттифоқнинг мустаҳкамлиги давлатимиз қудратининг битмас-туганмас манбаидир, ҳамма ғалабаларимизнинг гаровидир.

Социалистик миллатлар қардошларча дўстлигининг кучини тожик, ўзбек халқлари ва Ўрта Осиёдаги бошқа халқлар айниқса яхши англаб олдилар. Революциядан бурунги вақтда улар қашшоқлик ва нодонликда яшаб келдилар, чор амалдорларининг, маҳаллий бойларнинг ва феодалларнинг шафқатсиз зулми остида азоб чекдилар.

Октябрь қуёши балқиб чиқиши билан мамлакатда ҳамма миллатларнинг тенглиги ва дўстлиги тўғрисидаги ленинча идеялар тантана қилди. Ана шунда халқларимиз олдида эркин, бахтиёр турмушнинг, ижодий бунёдкорликнинг порлоқ йўли очилди. Улар Ленин йўлидан бориб, партия раҳбарлигида, буюк рус халқининг ва СССРдаги ҳамма халқларнинг қардошларча ёрдами билан Совет ҳокимияти йиллари мобайнида олға томон жуда катта қадам ташлаб, асрий қолоқликдан ҳақиқий тараққиёт чўққисига кўтарилдилар. Ўрта Осиёдаги бошқа республикалар каби Тожикистон меҳнаткашлари ҳам хўжалик ва маданий қурилишда жуда катта муваффақиятларга эришдилар.

Бу декада ана шу ютуқларнинг яхши кўриги бўлди. Ўзбекистон вакиллари республикангизнинг шаҳарларида, қишлоқларида бўлиб, қардош тожик халқининг ҳаёти, меҳнати билан ғоят қизиқиб танишдилар. Ҳамма жойда улар муваффақиятларингизнинг таъсирчан манзараларини кўрдилар, қадимий тожик диёрида талантлар нақадар кўп эканлигини, социалистик янгилик бу диёрда нақадар зўр ғалаба қозонаётганлигини ўз кўзлари билан кўриб, ишонч ҳосил қилдилар.

Бу муваффақиятлар ҳаммамизни бениҳоя мамнун қилди, ғоят қувонтирди. Ахир, бу ютуқларингиздан қувонмай бўладими! Тожик халқи билан ўзбек халқи эгизак қардошлар-ку, вафодор дўст ва яхши қўшнилар-ку. Уларнинг тақдири муштарак бўлиб қолган. Тожиклар билан ўзбеклар азалдан бир юртда, бир маконда яшаб келмоқдалар. Улар битта қуёшнинг нури ва иссиғидан баҳраманд бўлмоқдалар. Республикамизнинг далалари айни бир хилдаги дарёлардан сув ичмоқда. Халқларимиз асрлардан бери бир-бирларига дўст бўлиб, қардошлик ва ўртоқлик билан ҳамкорлик қилиб келмоқдалар. Республикаларимизнинг экономикаси ва маданиятида, маънавий ҳаётида ҳам муштарак жиҳатлар кўп. Мана шуларнинг ҳаммаси халқларимизни қондош-жондош қилиб қўймоқда, уларнинг дўстлигини чинакам қардошликка айлантирмоқда.

Тожик ва ўзбек халқларининг мана шундай қардошлигини кўрсатувчи намуналар тарихда оз эмас. Адабиётларимизнинг икки буюк устози ўртасидаги ҳамдўстлик, яъни Абдураҳмон Жомий билан яқин кунларда бутун совет халқи 525 йиллик юбилейини ўтказадиган Алишер Навоий ўртасидаги дўстлик ўтмишдаги мана шу қардошликнинг жонли тимсоли бўлди. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг қарорига мувофиқ, Самарқандда Абдураҳмон Жомий билан Алишер Навоийга ҳайкал ўрнатилади. Халқларимиз жуда кўп душманларга қарши ўзларининг бахт-саодатлари учун ёнма-ён туриб, биргаликда курашиб келдилар, эндиликда эса ҳамжиҳат бўлиб, янги турмуш қурмоқдалар, биргаликда куч ва ғайрат сарфлаб, қўриқ ерларни ўзлаштирмоқдалар, катта гидротехника иншоотларини бунёд қилмоқдалар, кўпгина муҳим халқ хўжалиги вазифаларини ҳал этмоқдалар.

Тожикистон ва Ўзбекистон пахтакорларининг социалистик мусобақаси традицияга айланди. Шу мусобақа давомида ўзбек деҳқонлари тожик дўстларининг тажрибасидан ўрганмоқдалар, мўл ҳосил етиштиришда уларнинг маҳоратидан ўрнак олмоқдалар.

Тожик ва ўзбек пахтакорлари бу йил ҳам жуда яхши меҳнат қилишди. Улар табиий офатларнинг ва баҳордаги ноқулай об-ҳаво шароитининг оқибатларини муваффақиятли равишда енгиб, мўл ҳосил етиштиришди. Ҳозир ҳамма жойда пахта терими қизитиб юборилмоқда. Тожикистон ва Ўзбекистоннинг қишлоқ меҳнаткашлари етиштирилган ҳосилнинг ҳаммасини қисқа муддат ичида териб олиб, бу йил Ватанга рекорд миқдорда «оқ олтин» беришга астойдил интилмоқдалар.

Улкан пахта учун курашнинг энг муҳим босқичларидан бири — пахта йиғим-терими бошланаётган бир вақтда декадамиз ўтганлигининг ҳам чуқур маъноси бор. Пахта учун кураш — умумхалқ иши. Адабиёт ва санъат арбоблари бу ишга муносиб ҳисса қўшаётганликлари ҳам ҳаммамизни қувонтиради. Улар ўзларининг ҳаётбахш ижодлари билан пахта далаларидаги меҳнатчиларни фидокорона меҳнат қилишга руҳлантирмоқдалар. Халқнинг бунёдкорлик меҳнати билан чамбарчас алоқада бўлишнинг ўзи ҳам социалистик реализм санъатига куч бағишлаб турибди.

Жаҳондаги прогрессив кучларнинг олдинги сафида бораётган ажойиб мамлакатимизда яшаб, ижод қилишнинг ўзи катта бахт. Коммунизм қуриш учун ўз Ватанига ва халқига сидқидилдан хизмат қилиш — адабиёт ва санъат арбобларининг муқаддас бурчи. Янги жамият қурувчиларнинг ранг-баранг ҳаётини, уларнинг бунёдкор меҳнатини, ажойиб социалистик воқеликни бадиий образларда ҳар томонлама ва ёрқин акс эттириш, халқлар дўстлиги ва қардошлиги идеяларини, коммунистик идеалларни қарор топтириш бизларнинг олий вазифамиздир. Биз ҳам мамнуният билан шуни айтишимиз мумкинки, республикаларимизнинг ёзувчилари, композиторлари, рассомлари, кино-театр арбоблари ўзларининг юксак вазифаларига муносиб бўлиб, партия ва халқ олдида ўз бурчларини шараф билан бажармоқдалар.

Декада кунларида Ўзбекистон вакиллари адабиёт ва санъатни ривожлантиришдаги ўзларининг муваффақиятларини мумкин қадар тўлароқ ва ёрқинроқ қилиб кўрсатишга интилдилар. Агар бизнинг муваффақиятларимиз тожик дўстларимизнинг таҳсинига сазовор бўлган бўлса, биз буни юксак мукофот деб қабул қиламиз. Бу эса бизни бениҳоя қувонтиради ва қанотлантиради, бизга янги ижодий куч беради.

Декада кунларида тожиклар диёридаги дўстона учрашувлар республикаларимизнинг адабиёт, санъат арбоблари учун катта мактаб бўлди. Бу учрашувлар маданиятларимизнинг бир-бирига янада яқинлашувига ва бир-бирини бойитишига, маданиятларимизнинг интернационал негизини мустаҳкамлашга хизмат қилди. Бу учрашувлар тожик ва ўзбек ёзувчиларини, композиторлар, рассомлар, кинематографчиларни, театр ходимларини улуғ давримизга муносиб янги, ёрқин, чуқур ғоявий ва юксак бадиий асарлар яратишга ҳеч шубҳасиз илҳомлантиради, кўп миллатли социалистик маданиятнинг янада равнақ топишига ёрдам беради.

Мамлакатимиз коммунизм йўлидан дадил қадам ташлаб олға бормоқда ва тобора янгидан-янги ғалабаларни қўлга киритмоқда. Тожик ва ўзбек халқлари коммунистик қурилиш ишига салмоқдор ҳисса қўшмоқдалар. Улар СССР халқлари билан бир сафда туриб, муқаддас мақсадимиз сари олға бормоқдалар.

Ўзбекистон Коммунистик партияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ва Республика Министрлар Совети номидан, республикамизнинг барча меҳнаткашлари номидан Тожикистоннинг ишчилар синфига, колхозчи деҳқонларига, зиёлиларига, бутун қардош тожик халқига катта бахт-саодат, фаровонлик ва коммунистик бунёдкорликнинг порлоқ йўлида янгидан янги муваффақиятлар тилашга ижозат бергайсиз.

Душанба цемент заводининг мастери Социалистик Меҳнат Қаҳрамони М. Рафиев сўзга чиқиб, совет халқлари ўртасидаги дўстлик тўғрисида халқ учун коммунизм қуриш учун яшаш ва ишлаш нақадар бахтли эканлиги ҳақида гапирди.

Декадада қатнашган ижодкор коллективларни Тожикистон ССР Олий Совети Президиумининг Фахрий ёрлиқлари билан мукофотлаш тўғрисидаги Тожикистон ССР Олий Совети Президиумининг Фармонлари бутун стадионнинг қизғин қарсаклари остида ўқиб эшиттирилди.

Тожикистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси М. Холов юксак мукофотларни топшириб, Ўзбекистоннинг ижодий коллективларини Тожикистон Коммунистик партияси Марказий Комитети, Тожикистон ССР Олий Совети Президиуми ва республика ҳукумати номидан, бутун тожик халқи номидан шу мукофотлар билан қизғин ва чин юракдан муборакбод қилди. У ўзбек биродарларига коммунистик қурилишда ҳамда жаҳонда биринчи ишчи ва деҳқонлар давлатининг асосчиси йўлбошчимиз, устозимиз В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллигини муносиб кутиб олишда катта муваффақиятлар, шунингдек ҳаммага сиҳат-саломатлик, шахсий ҳаётда катта бахт-саодат тилади.

Декаданинг якунловчи концерти Ленин партияси тўғрисидаги улуғвор мадҳия билан бошланди. Бу концерт стадионнинг ям-яшил майсазор майдонида ўз-ўзидан ташкил топган учта саҳнада бир йўла давом этди. Томошабинлар Ўзбекистон санъат усталарининг чиқишларини — бахт тўғрисидаги, совет халқларининг дўстлиги тўғрисидаги ажойиб қўшиқларни қизғин қарсаклар билан кутиб олдилар.

* * *

14 сентябрь кечқурун Тожикистон Коммунистик партияси Марказий Комитети, Тожикистон ССР Олий Совети Президиуми ва республика Министрлар Совети ўзбек адабиёти ва санъати декадаси қатнашчилари шарафига қабул маросими ўтказдилар.

С. ФРОЛОВА, Э. РАШИДОВ,
Ўзбекистон Телеграф Агентлигининг махсус мухбирлари.
ДУШАНБА.
(Телетайп орқали олинди).

Ўткир РАШИД

ҚОНДОШ ЭЛИМ, ЁНДОШ ЭЛИМ

Ассалом, қондош элим, жондош элим, ёндош элим,
Ўзбегим кўз бўлса, унга хўп келишган қош элим.
Қайси тожик, қайси ўзбек! Оти бир, авлоди бир,
Онамиз тожик эса, ўзбек падар, қондош элим.
Бахтимиз бир, аҳдимиз бир, бир феълу-атворимиз,
Ҳар қувонч, шодликни бирга тенг кўрар жондош элим.
Куйи бир хил, тўйи бир хил, уйи бир хил, ёнма-ён,
Аста қилган хониши ҳам эшитилар ёндош элим.
Икки зўр қайнар булоқ оққандайин бир сой бўлиб,
Яшнатиб чўлларни ҳам оқмоқда дўст-қардош элим.
Ассалом, қондош элим, жондош элим, ёндош элим,
Бири шаҳло кўздир Ўткир, бири қундуз қош элим.

Ўзбек адабиёти ва санъатининг қардош Тожикистонда бўлиб ўтган декадасида қатнашган «Баҳор» ансамблининг бир гуруҳ раққоса қизлари.

А. Тўраев фотоси.

МЕҲНАТКАШЛАРНИ КОММУНИСТИК РУҲДА ТАРБИЯЛАШДА РАЙОН ГАЗЕТАЛАРИНИНГ РОЛИНИ ОШИРИШ ТЎҒРИСИДА

(Боши биринчи бетда).

меҳнатни илмий уюштиришни жорий қилишда, интизомни мустаҳкамлаш ва социалистик мулкни авайлаб асраш учун курашда иштирок қилиш формалари ва методларини кўрсатиб боришлари лозим. Қишлоқ меҳнатчиларининг планларни ва олинган мажбуриятларни бажариш учун кураши тўғрисидаги, колхозлар ва совхозларнинг қишлоқ хўжалик экинлари ҳосилдорлигини ва чорвачилик маҳсулдорлигини ошириш мусобақаси қандай бораётганлиги тўғрисидаги материалларни ҳар доим эълон қилиб туришлари лозим. Меҳнат аҳлини ёрқин кўрсатиб беришлари, ўзаро ёрдамлашиш, коллективизм намуналарини ва совет турмуш тарзининг бошқа кўринишларини пропаганда қилиб туришлари, жамоат тартибини ва коммунистик ахлоқни бузувчиларга нисбатан одамларни тоқатсиз бўлиш руҳида тарбиялашлари, хўжасизликка ва уюшқоқсизликка, инсофсизлик ва принципсизликка, бюрократизм ва бепарволикка қарши муросасиз кураш олиб боришлари лозим;

маҳаллий Советларнинг ва касаба ташкилотларининг фаолиятини, [...] хўжалик ва маданий қурилиш[...] аҳолининг фаровонлигини ошириш[...] аҳолининг эҳтиёжлари ва талаб[...] қондиришдаги ролини чуқур [...] боришлари лозим. Депутатларнинг [...]кашлар билан алоқалари тўғриси[...]мали равишда ҳикоя қилиб бе[...], сайловчиларнинг наказлари [...] бажарилаётганлиги ва депутатларнинг аҳоли олдида ҳисоб бераётганликлари тўғрисида мунтазам равишда ахборот бериб туришлари зарур. Партия томонидан комсомолга қилинаётган раҳбарлик тўғрисида, ёшларни партия ва халқнинг революцион, жанговар ва меҳнат традициялари руҳида тарбиялаш ҳақида, бўғинларнинг давомийлиги ва катта ёшдаги ўртоқларни иззат-ҳурмат қилиш, социалистик Ватанга фидокорона хизмат қилишга тайёр бўлиб туриш тўғрисида ёзилган материалларни кўпроқ босиб чиқаришлари лозим.

Район газеталарининг редакциялари ўз материалларининг адабий савияси, тематик ва жанр жиҳатидан хилма-хил бўлиши тўғрисида кўпроқ ғамхўрлик қилишлари, қишлоқдаги газетхонларнинг умумий билим даражаси ва маданий савияси ошганлигини, уларнинг ўзига хос ишлаб чиқариш маънавий-маиший қизиқишлари борлигини ва турли ёшдаги газетхонларнинг қизиқишлари турлича эканлигини ҳисобга олиб боришлари лозим. Эълон қилинаётган материаллар бевосита оддий меҳнаткашларга қаратилган бўлиши, ўзининг ишчанлиги, конкретлиги ва тушунарли бўлиши билан фарқ қилиши, жонли ва қизиқарли бўлиши лозим. Газеталарнинг саҳифаларида, район ёки шаҳарларнинг кундалик аҳволи тўғрисида, район ташкилотларининг, ўқув юртларининг, маданият муассасаларининг фаолияти, меҳнаткашларнинг ижтимоий ҳаётда қатнашуви, спорт ишлари, бадиий ва техникавий ижодкорлик тўғрисида хилма-хил хабарлар эълон қилиниб туриши керак.

Партия комитетлари ҳамда район газеталарининг ва бирлашган газеталарнинг редакциялари авторлар активи билан ишлашни яхшилашлари, ишчи ва қишлоқ мухбирлари билан алоқани мустаҳкамлаш чораларини кўришлари, уларнинг оммавий рейдларда, жамоат кўрикларида, колхоз ва совхозларнинг ишларини ўзаро текшириш вақтларида актив қатнашишларини таъминлашлари мутлақо зарур. Газеталарнинг редакциялари ишчилар, колхозчилар, хизматчиларнинг йиғилишларида тез-тез ҳисоб бериб туришлари, ишлаб чиқариш илғорлари билан, халқ хўжалиги мутахассислари билан, қишлоқ зиёлилари билан тез-тез учрашиб туришлари, газеталарнинг чиққан сонларини муҳокама қилишга бағишланган сайёр летучкаларни, газетхонларнинг конференцияларини ва редакциядан ташқари олиб бориладиган бошқа иш формаларини тез-тез ўтказиб туришлари лозим.

Газетанинг ҳар бир ходимига редакцияга келаётган хатларга чуқур ҳурмат билан қараш, бу хатларни омма билан муҳим алоқа воситаси, деб билиш ҳиссини сингдириб бориш, шу хатларни газеталарда систематик равишда эълон қилиб туриш, шу хатлар юзасидан зарур чоралар кўрилишига эришиш лозим.

ТАСС, АПН, «Правда» пресс-бюросига район газеталари учун бериладиган ахборотнинг характерини ва ҳажмини, шунингдек, ахборотдан фойдаланилганлик учун тўланадиган ҳақ миқдорини тартибга солиш таклиф қилинди.

СССР Госплани, Иттифоқдош республикаларнинг Министрлар Советлари ҳамда СССР Олий ва ўрта махсус таълим министрлигига 1969—1970 йиллар ва ундан кейинги йиллар учун олий маълумотли мутахассислар тайёрлаш планларини тузаётганларида матбуот органларининг мутахассис журналистларга бўлган эҳтиёжларига мувофиқ Москва, Ленинград университетларининг ва бошқа университетларнинг журналистика факультетларига қабул қилишни кенгайтиришни кўзда тутиш топширилди.

Иттифоқдош республикалар коммунистик партияларининг Марказий Комитетларига, ўлка, область партия комитетларига, СССР Журналистлар союзига район газеталари ходимларининг семинарларини мунтазам равишда ўтказиб туриш, шу семинарларда совет матбуотининг назарияси ва практикаси масалаларини, энг яхши редакцияларнинг иш тажрибаларини муҳокама қилиб туриш таклиф этилди. Олимлар, саноат ва қишлоқ хўжалик мутахассислари, партия ва совет ходимлари, марказий ва маҳаллий газеталарнинг етакчи журналистлари семинарлар ишига қатнаштирилиши керак. Республика, ўлка, область газеталари ҳузурида район газеталарининг ва бирлашган газеталарнинг журналистлари ишлаб чиқариш практикасидан ўтиши ташкил этилсин.

Марказий, республика, ўлка ва область газеталарининг, «Партийная жизнь», «Агитатор» «Журналист» ва «Рабоче-крестьянский корреспондент» журналларининг редакциялари район матбуотининг ишига диққат-эътиборни кучайтиришлари, район газеталарининг характери тўғрисида, шу газеталарнинг авторлар активи билан алоқа қилиш формалари ва методлари тўғрисида, тематикани кенгайтириш ва турли жанрлардан фойдаланиш тўғрисида, тил ва услуб ҳақида ёзилган мақолани систематик равишда эълон қилиб туришлари, район газеталари ва бирлашган газеталар тўғрисидаги обзорларни, сўнгги почтадан деган материалларни систематик равишда бериб боришлари, шу газеталарда эълон қилинган энг қизиқарли, кенг ижтимоий аҳамиятга эга бўлган материалларни кўчириб босишлари мутлақо зарур.

Район газеталарининг моддий-техника базасини мустаҳкамлаш ва уларга амалий ёрдам кўрсатиш мақсадида иттифоқдош республикалар коммунистик партияларининг Марказий Комитетларига, Министрлар Советларига, ўлка, область, шаҳар ва район партия комитетларига, автоном республикаларнинг Министрлар Советларига меҳнаткашлар депутатлари Советларининг ўлка, область ижроия комитетларига, СССР Госпланига ва СССР Министрлар Совети ҳузуридаги Матбуот комитетига ҳозирги вақтда номуносиб биноларда жойлашган район газеталарининг редакцияларини ва босмахоналарини типовой проектлар асосида қурилган янги ишлаб чиқариш биноларига кўчиришга, район газеталарининг ва бирлашган газеталарнинг редакцияларини 1969—1971 йилларда ГАЗ-69 автомашиналари билан таъминлашга, район, шаҳар газеталарининг, бирлашган ва районлараро газеталарнинг асбоб-ускуналар (диктофонлар, машинкалар ва шу кабиларни) сотиб олишлари учун уларга бир йўла маблағ ажратишга, линотипчилар, печатниклар, випускающчилар, фотомухбирлар, корректорлар ҳамда район газеталарининг редакциялари ва босмахоналари учун бошқа мутахассислар тайёрлаб берадиган янги профессионал-техника билим юртлари ташкил этишга доир зарур чора ва тадбирларни ишлаб чиқиб, 1969—1975 йилларда амалга ошириш вазифаси топширилди. «Правда» газетасининг ярим форматида нашр этилаётган район газеталари, бирлашган, районлараро газеталар ва шаҳар газеталари редакцияларининг ходимлари иш ҳақини 1969 йил 1 январдан бошлаб ошириш мўлжаллаб қўйилди.

Газеталарнинг редакторларига белгиланган ойлик иш ҳақи фонди доирасида мансаб оқладлари схемасига риоя қилган ҳолда редакцияларнинг штатларини тасдиқлаш ҳуқуқи берилди.

Район газеталарини нашр этишга бериладиган давлат дотациясини қисқартириш мақсадида 1969 йил 1 январдан бошлаб шу газеталарга обуна бўлиш газетанинг ҳар бир нусхаси учун белгилаб қўйилган мавжуд нарх яъни 2 тийин ҳисобидан белгиланди. Газеталарнинг редакцияларига муассасалар, ташкилотлар, идоралар ва хусусий кишиларнинг рекламалари ва эълонларини ҳақ олиб эълон қилиб туришни кенгайтириш тавсия этилди. Иттифоқдош республикаларнинг Министрлар Советлари ҳузуридаги Матбуот комитетларига маҳаллий матбуотда босиладиган реклама материаллари, эълонларга тўланадиган ҳақнинг тегишли нархларини ишлаб чиқиш ва белгилаб қўйиш топширилди.

КПСС Марказий Комитети ҳузуридаги олий партия мактабига ва СССР Журналистлар союзига район матбуоти ходимларига ёрдам кутубхонасини тайёрлаб, 1968—1970 йилларда босиб чиқариш топширилди.